

4020

MAGAZIN ZAJEDNICE TRENERA
RUKOMETNOG SAVEZA SRBIJE
II broj / oktobar 2019.

BORIS ROJEVIĆ

**Ne verujem u
rukomet na gol više**

AKTIVNOSTI ZTRSS

**Srpski trenerski puk
na okupu u Kragujevcu**

REPORTAŽA

**Francuzi sistem
doveli do perfekcije**

STRUČNA TEMA

**Napad na duboke
zonske formacije**

OMAŽ NAJBOLJIMA

Čuveni Jezda

DEJAN PERIĆ

Važnost uloge trenera golmana

UVODNIK

Magazin 40x20, naša zajednička priča _____ 03

AKTIVNOSTI ZAJEDNICE TRENERA RSS

Perić i Šoštarčić predavali srpskom trenerskom puku _____ 04-07

INTERVJU: BORIS ROJEVIĆ

Ne verujem u rukomet na gol više _____ 08-13

PRIČA S POVODOM: DEJAN PERIĆ

Voleo bih da se shvati važnost uloge trenera golmana _____ 14-21

ISTRAŽIVANJE (SRPSKE MLAĐE KATEGORIJE NA SVETSKOJ SCENI)

Leto koje je potvrdilo pravilo – daleko od svetskog vrha _____ 22-27

REPORTAŽA: (PRIČA NAŠIH TRENERA IZ NAJTROFEJNIJE RUKOMETNE ZEMLJE)

Francuzi sistem doveli do perfekcije _____ 28-33

RUKOMET NA PESKU

Kako se tu vodi lopta? _____ 34-35

STRUČNA TEMA

Taktička priprema u napadu na duboke zonske formacije _____ 36-43

STRUČNA TEMA

Um, telo i emocije kao deo jednog sistema _____ 44-45

OMAŽ NAJBOLJIMA (JEZDIMIR STANKOVIĆ)

Čuveni Jezda _____ 46-47

Idemo DALJE

Svaki početak je težak, pa i ovaj vezan za ideju ljudi iz Zajednice trenera Rukometnog saveza Srbije, pravljenje magazina posvećenog trenerskoj struci koji će informisati, predstavljati nova dostignuća, inspirisati, i što je najbitnije, afirmisati neke nove autore u srpskom rukometu. Ti mladi ljudi, zaljubljeni i posvećeni igri na 40x20, i više su nam nego potrebni kako bi pokrenuli određenu energiju u srpskom trenerskom puku i doveli do napretka na svim poljima. Iako nam se nekada i ne čini tako, s obzirom na borbu za elementarne uslove koju većina ljudi iz esnafa vodi svakodnevno, trenerska struka je nukleus svakog rukometnog društva. Zato je i ovaj magazin pokušaj da se ona motiviše, osnaži i poveže.

Prvi broj koji je izašao sredinom juna pre Centralnog seminara u Kragujevcu, doneo je mnogo pozitivnih kritika, iako volimo da čujemo i drugačija mišljenja. Verujemo da će vam se svideti i broj 2 u kome predstavljamo neke drugačije teme i nova lica.

Tako smo u ovom izdanju razgovarali sa trenerom koji je osvojio sve što se može osvojiti u srpskom rukometu u praktično godinu dana seniorskog staža, Borisom Rojevićem. Tu je i analiza rezultata mladih reprezentativnih kategorija koje su bile aktivne proteklog leta. Razgovarali smo i sa našim trenerima u Francuskoj, Nenadom Stanićem i Danijelom Anđelkovićem, podsetili na lik i delo profesora Jezdimira Stankovića. Za temu broja izabrali smo trenerska razmišljanja legende našeg rukometa Dejana Perića, koji je napravio pravo malo čudo radeći sa reprezentativcem Dejanom Milosavljevom u sezoni u kojoj se škopski Vardar drugi put okitio titulom najbolje ekipe u EHF Ligi šampiona.

To bi bilo to što se tiče novinarskog dela našeg magazina. Stručne teme raznih autora bile su vezane za taktičku pripremu napada na duboke zonske formacije, psihologiju, a odškrinuli smo vrata i sve popularnijoj rukometnoj disciplini – rukometu na pesku. Svi se nadamo da ćemo u budućnosti imati prilike da čitamo i više autorskih tekstova iz raznih oblasti, jer to je svrha priče koja se zove 40x20.

Uživajte. ■

Trenerska struka je nukleus svakog rukometnog društva. Zato je i ovaj magazin pokušaj da se ona motiviše, osnaži i poveže

Impresum

Osnivač i izdavač: Zajednica trenera Rukometnog saveza Srbije, Tošin bunar 272, 11070 Beograd ■ Telefon: +381 64 8827 283 ■ E-mail: treneri@treneri-rss.rs
Broj žiro računa: 160-480967-50 ■ Za izdavača: Dr Saša Marković ■ Glavni i odgovorni urednik: Života Bogdanović

Tekstovi: Života Bogdanović i Novo Bojičić ■ Stručne teme: Rastko Aničić (selektor srpske reprezentacije u rukometu na pesku i trener Oblića); Akim Komnenić (trener Dinama i EHF Pro Master Coach); Dr Darko Cvetković, NLP In ternacionalni trener i coach, Reiki učitelj ■ Dizajn i prelom: Novo Bojičić
Foto: Filip Viračovski, Jozo Čabreja/kolektiff, HRS, Slavko Kočar, SEHA Gazprom Liga, IHF, Fenix Toulouse, EHF, Žika Bogdanović

Štampa: PRESSIA doo, Emila Zole 30a, Beograd ■ Tiraž: 500 primeraka ■ Časopis izlazi dvomesečno

Perić i Šoštarić predavali srpskom trenerskom puku

Centralni seminar u organizaciji Zajednice trenera Rukometnog saveza Srbije održan je, tradicionalno, u lepom ambijentu hotelsko-sportskog kompleksa "Šumarice" u Kragujevcu od 21. do 23. juna. Da su teme bile adekvatne i predavači pravi izbor, govori i činjenica da su srpski treneri imali priliku da čuju i vide Dejana Perića, legendarnog golmana, koji je u ulozi trenera golmana sa skopskim Vardarom došao do trofeja EHF Lige šampiona 2018/2019, nepunih 20 dana pre dolaska u Šumadiju.

– Uvek je čast biti u svojoj zemlji i zadovoljstvo među ljudima koji žive za rukomet. Osećam dolazak na ovakva okupljanja kao obavezu, jer želim da svi zajedno napredujemo i budemo bolji svakim narednim danom. Svi mi imamo jednu lepu obavezu da posle karijera prenesemo znanje koje smo stekli. Sezona je bila veoma izazovna. Bilo je situacija u kojima sam morao da donosim važne odluke. Neizmerno sam zahvalan na šansi koju sam dobio u Vardaru i reprezentaciji Rusije. Vrhunski rezultat se ne može zamisliti bez golmana koji brani u kontinuitetu i čoveka specijalizovanog za rad sa njim. Ne mo-

žemo da tražimo kvalitet u kontinuitetu od nekoga kome ne posvećujemo pažnju, ko nema čoveka koji brine o njemu, o tome kako se obara forma, šta je plan i program, kako se radi po mikrociklusima, kako se radi sa starim, a kako sa mladim golmanima, a šta u situaciji kada imamo utakmice u ritmu subota-sreda-subota. Jedino tako će oni moći da odgovore na sve izazove tokom godine – rekao je Perić koji je održao predavanje na temu "tehničko-taktička priprema golmana za odbrane šuteva sa devet metara u takmičarskom periodu".

Legenda živi – „Kup Branislava Pokrajca“

Na inicijativu Zajednice trenera Rukometnog saveza Srbije, Upravni odbor RSS doneo je odluku da se nacionalni Kup u muškoj konkurenciji preimenuje u Kup Branislava Pokrajca. Uvaženi počivši profesor Pokrajac ostavio je neizbrisiv trag u srpskom rukometu kao reprezentativac, selektor i profesor na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje. I praktično, i teorijski, bio je čovek koji je postavljao standarde u našem sportu o čemu.

– I srpski, i svetski rukomet, izgubili su mnogo odlaskom Branislava Pokrajca. Zajednica trenera Rukometnog saveza Srbije imala je čast da jedno takvo ime bude njen član. Imati takvog čoveka u svojim redovima je nemerljiv plus i iskustvo za sve članove zajednice. U nameri da ostane večno sećanje na čoveka koji je ostavio neizbrisiv trag, Zajednica je pokrenula inicijativu da se Kup Srbije u muškoj konkurenciji nazove imenom Branislava Pokrajca. Ako u košarci imamo Kup Radivoja Koraća, onda ne vidim razlog zašto mi u rukometu ne bismo odavali počast našim legendama na ovakav način. Dobra je stvar što je Upravni odbor RSS to prepoznao i prihvatio, – kaže predsednik Zajednice trenera Rukometnog saveza Srbije, profesor Dr. Saša Marković.

Branislav Pokrajac je rođen 27. januara 1947. Igrao je za ORK Beograd, Crvenu zvezdu i Dinamo iz Pančeva. Za rukometnu reprezentaciju Jugoslavije odigrao je 180 mečeva i postigao 510 golova. Dva puta je igrao za „ekipu sveta“. Kao igrač osvojio je dve bronzane medalje na Svetskom prvenstvu (1970. i 1974.) i zlatnu medalju na Olimpijskim igrama 1972. Trenirao je Dinamo iz Pančeva, Crvenu zvezdu, Partizan, crnogorski Lovćen, francuski Kretej, portugalske Porto i Sporting, reprezentacije Jugoslavije, Španije, SAD, Egipta i Katara. Sa reprezentacijom Jugoslavije osvojio je srebrnu medalju na Svetskom prvenstvu 1982, zlatnu na Olimpijskim igrama 1984. i bronzanu na Svetskom prvenstvu 2001. Diplomirao je, magistrirao i doktorirao na Fakultetu za fizičku kulturu u Beogradu, na teme iz oblasti rukometa. Držao je predavanja, seminare i kurseve u više desetina zemalja sveta. Bio je zaposlen i kao profesor rukometa na Državnom Univerzitetu u Novom Pazaru. Preminuo je u Beogradu 5. aprila 2018, gde je i sahranjen u Aleji zaslužnih građana.

.....

Svoja predavanja na temu "prelazak iz faze napada u fazu odbrane" i "kontinuirano kretanje sa i bez lopte" imao je i EHF master trener, selektor ženske reprezentacije Hrvatske i šef stručnog štaba zagrebačke Lokomotive sa kojom je osvojio EHF Čelendž Kup, Nenad Šošarić:

– U rukometu smo zato što ga volimo. Znamo svi kakvo je stanje. Dobiješ jednu platu, pa ne dobi-

ješ šest. Održavaju ga talentovana deca, ljudi roditelji i entuzijasti treneri. Dok god ima entuzijasta, dotle će biti rukomet u pravom smislu. Kada govorim o rukometu, govorim o svetom trojstvu – "znam, hoću, mogu". Znam je tehnika i taktika. Mogu je fizička priprema, a hoću mentalni sklop. Ukoliko vam jedna stvar fali, niste vrhunski igrač. Ako znaš i možeš, a ne želiš, onda si vete-

ran. Ako znaš i hoćeš, a ne možeš, opet ništa. Ako želiš i možeš, a ne znaš, nema tehnike i taktike. Tehnika je osnova svega.

Tokom trodnevnog okupljanja u Kragujevcu, polaznici Centralnog seminara imali su priliku i da čuju predavanja dugogodišnjeg člana stručnog štaba muške i ženske reprezentacije Srbije, sada angažovanog u reprezentaciji Rusije, Željka Ra-

dojevića na temu "priprema utakmice uz video analizu", Dr. Vladimira Kitanovića "prevladavanje stresa u rukometu" i Mladena Opačića "kondiciona priprema u takmičarskom periodu", dok je Dr. Vesna Repić-Đujić govorila o "metodama za praćenje zamora sportista".

Centralni seminar završen je dodelom sertifikata trenerima-polaznicima. ■

Ne verujem u rukomet na gol više

Krajem marta 2018. godine postao je trener novosadske Vojvodine posle dužeg staža u mlađim kategorijama kluba iz "Slane bare". Posle manje od petnaest meseci, Boris Rojević, osvojio je sve što se može osvojiti u srpskom rukometu. Četiri trofeja u nizu, počevši od titule prvaka Srbije u sezoni 2017/2018, pa redom Superkupa, Kupa Srbije i Super lige Srbije 2018/2019, završila su u rukama rukometaša Vojvodine predvođenih tridesetdevetogodišnjim Vrbašaninom.

Nekada levo krilo Vrbasa, Proletera i Vojvodine, imalo je meteorski uspon na startu trenerske karijere. Proteklog leta, Rojević je vodio i juniorsku reprezentaciju Srbije, koja je Svetsko prvenstvo u Španiji završila na 13. mestu.

Da li je Vojvodina spremna za izazove koji je čekaju u novoj sezoni, pre svega, za odbranu svih trofeja u srpskom rukometu?

Ne sviđa mi se novi sistem takmičenja u SEHA ligi. Bilo je mnogo bolje sa 18 utakmica. I tada je nedostajalo utakmica, a ne sada u ovom formatu gde su skratili za šest mečeva

Vremena nikada dovoljno za pripreme. Imali smo mesec dana. Opredelili smo se više da treniramo, pa smo tek posle tri nedelje odigrali prvu pripremnu utakmicu, zatim dobojski turnir sa četiri utakmice i to je to. Opredelili smo se da hvatamo formu malo kasnije. Promenili smo četiri igrača i zato smo više trenirali i uigravali. To još nije tako dobro, ali kroz prve utakmice u sezoni hvataćemo formu za Super Kup što nam je najbitnija utakmica u ovom delu sezone.

Jako ubedljivo ste delovali u prošloj sezoni, dominirali ste u svim domaćim takmičenjima uz dobre nastupe u SEHA Gazprom ligi. Ostali ste ovog leta bez centralnog bloka koji su činili Čelica i Trkulja. Gde je Vojvodina slabija, u čemu bolja, kakva je kompozicija ekipe u odnosu na prošlu sezonu?

Izgubili smo srce tima. To srce je za mene uvek trojka i četvorka u odbrani. Sada moramo tražiti njihove zamene koji bi trebalo da preuzmu te uloge.

Da li ste ih pronašli?

Još uvek nisam siguran da sam ih pronašao, ali tu su neki momci koji pretenduju da igraju te uloge na visokom nivou. Prošle godine je Ratković bio rezervni, sada treba da bude prvi. Nije to lako, pogotovo što je SEHA jača nego ikada, pandan Ligi šampiona. Jako je teško nadoknaditi jednog Čelicu koji je možda i najbolji odbrambeni igrač koji je igrao u Srbiji u poslednjih pet godina. Kroz jaku odbranu i polukontru mi smo mogli da pariramo svim ekipama. Setimo se utakmica sa Vardarom, pa Zagrebom, u prošloj sezoni. Ne volim rukomet na gol više i ne verujem u njega. U jednom trenutku, kada zadrhti ruka, pogodiš jednu prečku, dve stative i gubiš utakmicu. Više sam pristalica one teze da kada promašimo "nema veze, odbranićemo se". Uvek bih menjao napadačku ekipu za odbrambenu. Tako je na tržištu, neki su ponudili bolje uslove, igrači su otišli, došli su neki novi. Mo-

ramo da nađemo mesto svakom igraču i budemo korak ispred konkurencije.

U čemu je Voša bolja?

Možemo napadački da budemo bolji. Igrači koji su došli u klub, bolji su napadački, slabiji odbrambeno. Ima defanzivnog potencijala u nekim igračima, videćemo da li će moći u naš sistem da se uklupe. Imamo dosta zahteva u odbrani što se tiče sistema. Vreme je pokazatelj svega. Turnir u Doboju je pokazao da možemo, kao i prošle godine, da se nosimo sa svima.

Novi sistem SEHA Gazprom lige donosi 12 zagarantovanih utakmica ove sezone u odnosu na 18 koliko ih je bilo u prošloj. Mali broj utakmica do priključenja plej-ofu Super lige Srbije, u kojoj meri će vam to predstavljati problem?

Teško će biti, jako teško. Ne sviđa mi se novi sistem takmičenja u SEHA ligi. Bilo je mnogo bolje sa 18

.....

utakmica. I tada je falilo utakmica, a ne sada u ovom formatu gde su skratali za šest utakmica. Biće jako teško da ekipa drži formu i fokus do dolaska plej-ofa.

Kakve su ambicije, gde vam je mesto u grupi sa Nexe-om, Vardarom, Motorom, Tattrom i Univerzitetom Peking?

Sve ekipe imaju mnogo veće budžete u grupi nego mi. I ta kineska ekipa, priča se, raspolaže sa 2.5 miliona budžeta. Osim njihovog sastava, sve ostale ekipe imaju kvalitetnije sastave, to je realnost. Tu je ekipa osvajač EHF Lige šampiona. Probaćemo da pariramo najbolje što možemo. Drago mi je da sam postao trener ekipe koju svi gledaju sa velikim respektom. Pre dve godine gubila je Vojvodina sa petnaestak razlike mečeva u regionalnom takmičenju, a sada se više niko u "Slanoj bari" ne oseća komforno. Polako rastemo, voleo bih to da se pokaže, pa i da završimo sa nulom, da niko ne odnese bodove lako, da budemo dobar takmac svima. Naše ambicije se ne svode na broj bodova, već da se pokažemo kao tvrd orah svima.

Da li ste mogli da pretpostavite da ćete za manje od godinu dana na klupi prvog tima Vojvodine osvojiti sve što se može osvojiti u seniorskom rukometu?

Da budem iskren, jako sam zavoleo trenerski rad sa mladim igračima. U svom nekom razmišljanju

Nije lako raditi u Srbiji kao trener. Nemaština je velika, klubovi nemaju para, najbolji igrači odlaze, stalno moraš da stvarаш nešto novo.

Od toga sve kreće i potiče

vagao sam da li uopšte da postanem seniorski trener? Ispunjavalo me da svaki dan učestvujem u stvaranju igrača, da ih gledam kako napreduju. Zaljubio sam se u taj razvojni proces. Poziv za prvi tim je došao kao grom iz vedra neba. Dosta sam se razmišljao, po prirodi sam avanturista, rekoh "hajde da probam". Odlučio sam da dam sve od sebe kao i svih prethodnih godina radeći u Vojvodini. Prošao sam sve kategorije od mini rukometa, kadeta, pomoćnog trenera. Brzo sam shvatio da imam veliku strast i prema seniorskom rukometu. Išao sam logikom da sebe zadovoljavam, a radim puno zato što to volim. Ne dokazujem se nikome. Volim ono što radim. Mogu da budem u hali 20 sati, nije mi nikakav problem. Iz toga verovatno dolaze i rezultati.

Koji je vaš trenerski stil?

Svaki trener mora da gaji neki svoj stil. Imam trenerski stil koji igra

TOP timova pokušavaju da prilagode svojim ekipama, da izgledaju kao oni, a znaju da nemaju igrače na to. Neki svoj stil gajim, dosta stvari dolazi iz moje glave, puno razmišljam o rukometu. Osnova tog stila je jedna čvrsta pokretljiva odbrana sa dosta izlazaka i trčanja. Jako puno kretnji u napadu. Ono što me razlikuje, puno uključujem krila u igru. Znao sam kao igrač, levo krilo, da sam dobijao jednu, dve lopte za celu utakmicu. Tražim puno kretnji, utrčavanja krila, to je budućnost rukometa. Puno trčanja i kretnji u svim fazama igre. Nije brz rukomet samo kada se odbraniš pa brzo istrčiš u napad. Ne, morate imati puno kretnji stalno. Evo prošle godine smo našu 6-0 odbranu maltene pretvarali u 3-3, jureći igrače na 13-14 metara. To je osnova i za napad, uz uključivanje krila.

Pripadnik ste mlade generacije trenera. Često se govori o tome da se treneri ne usavršavaju dovoljno. Kako vidite tu priču o edukaciji?

Po meni, jedna stvar je tačna, nema para u rukometu i teško je biti profesionalac. Imam sreću, a to me razlikuje od drugih kolega, u klubu imamo uslove za rad, to je dobar klub. Ne kao evropski velikani, ali imam dobre uslove. Imam sreću da se usavršavam, da pratim, da sam kao trener mlađih kategorija išao na dobre turnire, gledao neke druge škole rukometa. Dok sam radio sa klincima, putovali smo dosta, igrali na najjačim turnirima, prikupljao sam i iskustvo, i informacije. Nije lako raditi u Srbiji kao trener.

Nemaština je velika, klubovi nemaju para, najbolji igrači odlaze, stalno moraš da stvarаш nešto novo. Od toga sve potiče.

Srbija je već godinama bez kluba u EHF Ligi šampiona. Vojvodina nije prethodnih sezona želela da ulazi u finansijsku avanturu sa evropskim elitnim takmičenjem. Da li to ambicioznom treneru može da smeta?

U potpunosti razumem klub. Klub pokušava da ide korak više iz godine u godinu i sigurno da ćemo za godinu-dve mi igrati Ligu šampiona. Izgubili smo neke bodove u rangiranju, imali smo problem zbog tog nekog dela. Sami smo krivci, ali sa druge strane moramo da znamo da je igranje u LŠ jedna petina-šestina budžeta kluba za godinu dana. Država mora da stane iza klubova, onda bi srpski šampion igrao. Znamo da je Vojvodina upadala u dugove zbog nastupa u LŠ u prošlosti. To je osnovni razlog. Niko ne želi da se kasni igračima, da se ugrozi funkcionisanje. Kada bude dovoljno finansija i kada se bude stalo iza kluba, naravno da niko ne bi imao ništa protiv da se zaigra u EHF Ligi šampiona.

Kako funkcioniše škola RK Vojvodina?

Moj posao koji sam godinama radio preuzeo je Dragan Kukić. Ograničeni smo terminima, jer halu delimo sa Minakvom, Petrovaradinom, ali imamo dobre uslove. Selektiramo što bolju decu, nemamo širok izbor od 250-300 klinaca, baza nam je oko 100. Godinama smo ih slali na najbolje turnire u regionu, svakodnevni treninzi, kvalitetnih treneri, to je put.

Debitovali ste i u reprezentativnim kategorijama učestvovanjem sa juniorima na Svetskom prvenstvu u Španiji. Minimalan poraz od Egipta, usmerio je "Orliće" na kraju ka 13. mestu. Da li vođenje reprezentacije donosi drugačiji pritisak?

Možda će zvučati nadmeno kada pričamo o tome, ali ne osećam pritisak. Razmišljam samo o tome kako da izvučem maksimum iz sebe. Ono što se desi, desilo se, nije moglo više. Tako razmišljam, dam sebe celog. To je maksimum od mene. Ono što je naš glavni problem jeste da nemamo jedinstvo vezano za reprezentaciju. Imam

.....

osećaj da više ljudi navija protiv, nego za reprezentaciju. Fali nam jedinstvo, da shvatimo da dobar rezultat reprezentacije donosi veći novac u budžetu RSS, bolju situaciju u klubovima, da će srpski trener otići za veće pare u inostranstvo i tako dalje. Moramo da krenemo iz početka, da shvatimo da nismo reprezentacija koja je predodređena da osvaja medalje. Stalno se hvatamo za neke medalje koje nismo osvajali. Imamo dva ulaska u osam za sve ove godine u mlađim kategorijama od kako Srbija postoji. Mi više nismo ti za koje mislimo da jesmo. Moramo da krenemo iz početka, a dug je proces. Klubovi su u besparici, a oni stvaraju igrače. Trener ne može da se posveti svom poslu ako ne može da preživi. Za ovih 13 godina promenilo se mnogo selektora u svim kategorijama. Neko je bio malo bolji, neko malo lošiji, ali vrtimo se oko tih nekih mesta. Nemoguće da je problem u svima. Problemi su u klubu, koji nema para, gde treneri ne mogu da budu profesionalci. Sve kreće od novca. Fantastično je što možemo da se nosimo sa npr. Mađarima koji ulažu 50 puta više od nas. Treba podvući crtu, shvatiti šta su nam realni dometi i da idemo korak po korak. Naša realnost nije medalja. Ona može da se desi, ali to je slučajnost. Ono čega sam zagovornik i što mislim da bi pomoglo je da se napravi jedinstvena liga Srbije za

pionire, kadete. Mi igramo ligu Vojvodine, Ligu Beograda, i dva dana u godini odigramo turnir državnog prvenstva. To je jako malo kvalitetnih utakmica za naše talentovane igrače. Moramo krenuti od toga da nam igrači u mlađim kategorijama igraju više kvalitetnih utakmica.

Šest igrača iz juniorske generacije 1998 je već u inostranstvu, to se isto može podvesti kao problem...

Slažem se. Mladi igrači odlaze u klubove i lige koje nisu adekvatnog kvaliteta. Moramo da napravimo jaču ligu, da se zadrže dve-tri godine posle juniorskog staža, da postanu zreliji i odu u jače lige i klubove. Generacija 1998, da je bila kompletna, ostvarila bi jako dobar rezultat. To je naša poslednja generacija koja ima ozbiljnog kvaliteta. Zašto to nije svih ovih godina uradila, to sada više nije na meni da komentarišem. Ta generacija 1998 imala je ozbiljan potencijal. Da su bili Pavlović, Jovanović, Slavuljica, Sunajko, Borzaš, iskreno ne vidim, osim Francuza, ko bi nam se suprotstavio na tom Svetskom prvenstvu? Ono što nam je bila rak-rana svih ovih godina, srednji bekovi, kada pogledamo sve prethodne generacije, i dalje imaju problema, u ovoj generaciji to nije bio slučaj. Ova generacija ima dva sjajna srednje beka Milosavljevića i Tomića. Tomić je srednji bek kakvog je Srbija dugo

čekala i mislim da će to pokazati kroz koju godinu. Verujem da smo napokon dobili pravog. Milosavljević ima neverovatne predispozicije. U toj generaciji imamo jako dobre desne bekove. Tu sve reprezentacije oskudevaju, a mi ih imamo trojicu. Imamo fantastičnog golmana Jandrića, zatim Milana Jovanovića, vanserijskog talenta koji, nažalost, godinu i po dana već neigra zbog povrede. Imali smo Borzaša i Sunajka pre pet godina kada se pravila ova reprezentacija. Na jednom mestu neverovatan broj vrhunskih talenata. Moramo da se borimo za svakog igrača. Izgubili smo Sunajka, Borzaša, evo i tog Ilića u generaciji 2002. Moramo da se borimo za svako dete, da imamo što više okupljanja, da imamo bolju Super ligu i sve bi to izgledalo mnogo kvalitetnije.

Imali smo slučaj da je Milan Jovanović kao najveći talenat srpskog rukometa, jedno leto proveo sa dve generacije na turnirima u Brazilu i Rusiji. Sa 20 godina doživeo je tešku povredu, već godinu i po dana je van terena. Sada imamo Jovicu Nikolića u generaciji 2000, koji je izabran u idealnu postavu EP kadeta u svojoj generaciji. Ovo leto je proveo na dva velika takmičenja, sa kadetima nije ni završio Prvenstvo zbog povrede ramena. Kako ga zaštititi i sačuvati za seniorski rukomet?

Mlađe kategorije treba da služe kao servis A reprezentacije. Godinama pričamo o rezultatu, a ne šta smo dobili od igrača. Slažem se da je za Jovicu bilo puno dva prvenstva, za svakog igrača je puno. Moja ideja je bila da odigra juniorsko koje je jače, kadetsko je prevazišao. Ako hoćemo da pravimo igrača, treba mu jača konkurencija. Otišao je u Skoplje posle juniorskog SP, a vukao je povredu ramena i kroz pripreme juniorske reprezentacije. Kao njegov trener u klubu, koliko god mogu, a on to dobro zna, pokušavam da ga prištedim. Klub mu izlazi u susret, dobija pauze. Kada se završila sezona, o trošku kluba je išao na more, a posle kadetskog SP dobio je dve nedelje pauze. Vodimo računa i maksimalno ga štitimo.

Za kraj, hoće li Super liga biti kvalitetnija od prošlosezonske?

Dinamo je jači nego prošle sezone, dobro su odradili pripremne turnire. Metaloplastika je manje-više u istom sastavu, Novi Pazar je malo jači, Zvezda puno jača, a Železničar slabiji. Kvalitet lige je veći iz godine u godinu. Kakvu smo ligu imali pre pet godina, mislim da sve ide na bolje. Nadam se da ćemo kroz par godina stići lige iz okruženja – zaključio je Boris Rojević razgovor za 40x20. ■

Ono što je naš glavni problem jeste da nemamo jedinstvo vezano za reprezentaciju. Imam osećaj da više ljudi navija protiv, nego za reprezentaciju. Fali nam jedinstvo, da shvatimo da dobar rezultat reprezentacije donosi veći novac u budžetu RSS, bolju situaciju u klubovima, da će srpski trener otići za veće pare u inostranstvo i tako dalje

Voleo bih da se shvati važnost uloge trenera golmana

N

ajlepša priča prethodne sezone u svetu rukometa bio je uspon srpskog golmana Dejana Milosavljeva pod stručnim nadzorom Dejana Perića. Srpski reprezentativac je izabran za najboljeg golmana EHF Lige šampiona u sezoni koju je obeležio njegov klub, skopski Vardar, osvojivši titulu klupskog prvaka Evrope. Veliku ulogu u eksploziji 23-godišnjeg čuvara mreže iz Dolova, imao je legendarni čuvar mreže, koji od februara 2018. godine radi u makedonskoj prestonici. Sa popularnim Perketom razgovarali smo na temu meteorskog uspona Milosavljeva i uspeha Vardara, trenerskim zakonitostima u radu sa čuvarima mreže i neophodnosti funkcije trenera golmana kao takve.

Glavno pitanje vezano za uspeh Vardara u prošloj sezoni bilo je vezano za pronalaženje adekvatne zamene za golmana kakav je Arpad Šterbik, koji je dres makedonskih šampiona zamenio Vespremovim. Dejan Milosavljev je postao najbolja priča evropskog rukometa, s obzirom da je za osam meseci od srpske lige došao do čoveka koji je bio jedan od najvažnijih razloga za osvajanje novog pehara EHF Lige šampiona.

Odavno sam prestao da delim igrače na mlade i stare, već na dobre i manje dobre. Pratio sam ono što sam i sam doživeo od trenera tokom svoje karijere. Kroz Dinamo, Zvezdu i reprezentaciju, shodno odnosu, talentu i moralno voljnim kvalitetima, dobijao sam mlad šansu.

.....

Moji treneri su se jako brzo opredeljivali da dobijem šansu u ozbiljnoj konkurenciji. Kroz svoj odnos prema radu, ekipi i ljubavi prema golmanskoj poziciji, zasluživao sam poverenje u ekipama koje su se borile za najveće rezultate. U ulozi trenera, bio je veliki izazov raditi sa Arpadom Šterbikom, jednim od tri najbolja golmana svih vremena. Olakšati mu, uz sve ono što zna i motivaciju iako je sve u karijeri osvojio, da ima i kontinuitet rada i dati mu podršku koja je neophodna kada su visoki ciljevi u pitanju. Dejan Milosavljev je lepa priča, primer mladog momka iz jedne male sredine, koji je uz podršku svoje porodice otišao od kuće sa 12, 13 godina u Kač. Tamo ga je prepoznao Dragan Vrgović, kao što to i treba da urade ljudi koji se bave tim poslom. Neko ko u tim godinama ode od kuće, a rešen je da postane golman, to se ne sreće svakog dana i zaslužuje poštovanje. Kao vrlo mlad je dobio šansu u Kaču. On ima jednu izrazitu sportsku inteligenciju, za svoje godine je mudar i stabilan, i treće, Dejan je talentovan. Sve komponente su zaokružene. Kroz pubertet i rast dolazi do iskušenja. Zahvaljujući njemu i ljudima oko njega, došao je na nivo na kome je. U mlađim reprezentativnim kategorijama uvek je igrao za starija godišta. Kao selektor A tima sa 18 godina sam ga pozvao da igra kvalifikacione mečeve, činio je tandem sa Kocićem u duelima sa Izraelom i Islandom. Nisam imao ni jednu zadržku da li tu treba da bude, da li mu je mesto i da li će to imati neki kontraefekat. Ispoštovao sam ono što je radio kroz klub i selekcije. Želeo sam da sazreva uz momke koji su 2012. godine osvojili medalju.

Celokupna makedonska rukometna javnost bila je dosta sumnjičava kada je Milosavljev predstavljen u Skoplju, a posle odlaska Šterbika.

Normalno da nije lako doći u Vardar posle Šterbika, Milića, ljudi koji su na svoj način obeležili isto-

riju kluba. Arpadov dolazak bio je vezan za stabilan klub sa sastavom koji je spreman za najveće domete. Pre toga, Strahinja Milić je došao u klub koji se tek stvarao. Ništa nije išlo preko noći. Uz Samsonenka, stručni rad, Raula, Davisa, došlo je do toga da se naprave velike stvari. Ni jedan veliki klub nije došao do rezultata bez golmana koji pravi razliku, jer jedna dve lopte odlučuju na koju će stranu prevagnuti sezona.

Ispratili ste uzlet i Arpada, sa kojim ste bili i saigrač krajem devedesetih u reprezentaciji. Mogu li se na neki način uporediti Arpad i Dejan na početku njihovih karijera?

Dejan Milosavljev je vrlo izazovan za rad, tera trenera na rad. Kvalitetni, talentovani i odgovorni sportisti izvlače iz trenera maksimum i čine ga boljim. Isto tako trener na toj relaciji utiče na igrača da je bolji. Veliko priznanje mi je bilo da mi se prepustio u odnosu na rad i da smo izradili odnos gde te igrač respektuje i voli, a sa druge strane boji

Sa Arpadom sam bio tandem na Olimpijskim Igrama u Sidneju. Dobio je vrlo mlad šansu, iskoristio je. I njega je Vrgović doveo u klub, koji je tada imao ozbiljne trenere poput Zeljkovića i pokojnog Kurteša. Obojica su kao ličnosti odmereni i mudri, u tim godinama pokazuju fascinantnu stabilnost, postavljaju sebi visoke ciljeve, znaju da se nose sa odgovornošću i pritiskom. To je odlika velikih sportista ili onih koji su na dobrom putu da, uz igračke kvalitete, imaju i mentalni sklop koji nosi sve to. Sa Dejanom je bila nepoznanica velika. I sada su nepoznanica Gedbana, iako je godinu dana u Vardaru, i Arturs, koji je malo stariji, ali ima materijal da uz dobar rad ide uzlaznom putanjom. Dejana nije opteretilo ime Arpada Šterbika. Imao sam u tome vrlo važnu ulogu. Jedno je favorizovati nekoga, tada gledaš kroz prste i stvari koje nisu dobre. Drugo je kada želiš da zaštitiš rad i sve što neko poseduje. Nisam smatrao da Dejan treba da bude drugi Arpad. Arpad jeste mnogima idol, ali Dejan treba da bude prepoznatljiv po svom stilu. Zaslužice poštovanje saigrača i publike ako ima kontinuitet u kvalitetu dobre igre.

Kako je došlo do uspeha?

Vežbe možemo svi da sastavimo, da napravimo ciklus rada i programa, ali sam njemu kroz proces rada govorio o svom životu na голу. To je nešto ozbiljnije od toga. On, ni jednog trenutka,

nije bio opterećen samnom, koji je svojim ekipama i reprezentaciji bio neko na koga su mogli da se oslone. Koliko god dolazimo iz iste zemlje i znamo da u našem rukometu postoji istorija i tradicija koju su obeležili određeni ljudi na određenim mestima, nikakva potreba ne postoji opterećivati one sa kojima radiš onim što si ti bio. Sve snove sam ostvario u svojoj karijeri. Nemam ništa što mi je falilo ili nešto što je bio izazov, a da nisam ušao u to. Moja misija je da oni sa kojima radim budu na visokom nivou i da me prevaziđu. Sve što je bio moj momenat na голу, radio sam najbolje što sam znao, a godine, vre-

U ulozi trenera, bio je veliki izazov raditi sa Arpadom Šterbikom, jednim od tri najbolja golmana svih vremena. Olakšati mu, uz sve ono što zna i motivaciju iako je sve u karijeri osvojio, da ima i kontinuitet rada i dati mu podršku koja je neophodna kada su visoki ciljevi u pitanju

me i trajanje govore o tome koliko je bilo uspešno. Dejan je jako brzo počeo da podiže kvalitet, da ga drži u jednom balansu kroz rad i utakmice. Puno smo razgovarali, analizirali, anticipirali pre nego nas neke stvari odvedu u neželjenom pravcu. Dejanova osobina je da se ne boji. Vrlo je izazovan za rad, tera trenera na rad. Kvalitetni, talentovani i odgovorni sportisti izvlače iz trenera maksimum i čine ga boljim. Isto tako trener na toj relaciji utiče na igrača da je bolji. Veliko priznanje mi je bilo da mi se prepustio u odnosu na rad i da smo izradili odnos gde te igrač respektuje i voli, a sa druge strane boji. To su neke

stvari koje treba postići, ali nije zbog mene, već zato što je on izazovan, uživa u tome šta radi i koliko to voli. Rekao sam već da je rođen za golmana.

Rekli ste da je talentovan. Nije ni najbrži, ni najviši. U čemu se ogleda njegov i uopšte, šta je talenat kada pričamo o golmanima?

Ranije smo govorili da je 30 odsto talenat, a sve ostalo rad. Uvek mora da postoji materijal koji se kroz rad pretvara u kvalitet. Igrač mora da ima motoriku, mentalni sklop, da usvaja brzo i primenjuje ono što se od njega traži na tom igračkom mestu. Da trenira, radi i igra sa glavom. Fizičke predispozicije su puno puta olakšavajuća okolnost, ali to nije uvek moguće. Tražim od mojih golmana da rade sa glavom, tako ih i treniram. Tražim da spremni dolaze na treninge i utakmice. Talenat je mogućnost da golman jako brzo usvaja tehničke stvari, jer nakon 16 godine prebacuje tu osnovu u sebi prepoznatljiv stil. Nakon toga njegova glava i mentalni sklop može da prati kako te, taktičko-tehničke izazove, tako i analitiku koja je vezana za igrače, od kojih svako ima svoje zakonitosti. Tu golman mora da bude sa dobrom koncentracijom i spremnom glavom. Kroz razne igre, koordinaciju, motoriku, vidi se ko ima povezane pokrete, kome noge zaostaju, ko je više zakočen u stomačnom i leđnom delu, gde postoji fleksibilnost, gipkost i elastičnost tela, a puno toga ide i iz glave.

Šta je stil? Neki autori sve su glasnije u komentarima da podela na klasične golmanske škole više i ne postoji. Kakvo je vaše mišljenje?

Način izvođenja određene tehnike u odnosu na fizičke predispozicije na njemu svojstven način. Osnova i baza je jedna, automatizmi se brzo mobiliju, treneri služe da se tehnika dovede do savršenstva. Od 16. godine golman na sebi svojstven način prezentuje svoj stil po kome treba da bude prepoznatljiv. On proizilazi iz osnovne tehnike i baze. Naša škola je dugi niz godina prepoznatljiva. U toj našoj školi bilo je momaka koji su odstupali od toga, a bili vrhunski kao Šterbik i Stanić. Neko ko je zadržao tu školu, a napravio svetsku karijeru je Danijel Šarić. Dejan je proizvod naše škole, stila branjenja, vrlo racionalan, sa što manje pokreta, teatralnosti, sa dobrim postavljanjem, položajem tela da dođe do situacije da mu lopte bude na dohvata ruke i da može da reaguje uspešno. Tu su i Skandinavci, iznedrili su Paličku, Apelgrina, ranije Gencela i Svensona, sa drugačijim stilom. Omejer je prototip naše škole branjenja. Sve ostalo što gledamo su golmani sa pomešanim tehnikama, pod uticajem ljudi koji su radili sa njima u godinama formiranja. Ima stvari koje su iz naše škole ili skandinavske.

Kako izgleda jedna radna nedelja u Vardaru u ritmu utakmica, subota-subota?

Već negde u utorak-sredu golmani dobiju video narednog protivnika. On je izrezan hronološki sa četiri-pet utakmica i po igračkim mestima. Golmani to gledaju sami, prave svoju analizu. I ja gledam protivnika kao da branim. Svako oko i svaki golman mora da prepozna neke stvari. Mora da postoji baza učenja gledanja analitike, a vezana je za poznavanje igračkih zaleta, šuteva iz finte, sa zadržkom, prolazom u jaču ili slabiju stranu, pivotmenima koji se okreću na obe strane, šuteva pod kontaktom, krila iz

Uvek mora da postoji materijal koji se kroz rad pretvara u kvalitet. Igrač mora da ima motoriku, mentalni sklop, da usvaja brzo i primenjuje ono što se od njega traži na tom igračkom mestu. Da trenira, radi i igra sa glavom. Fizičke predispozicije su puno puta olakšavajuća okolnost, ali to nije uvek moguće. Tražim od mojih golmana da rade sa glavom, tako ih i treniram

manjeg ili većeg ugla. Sve to je bitno da golman nauči da prema govoru tela i biomehaničkom kretanju, zna šta igrač može da šutne u određenom trenutku, jer jedan igrač ne može da šutne sve u svakom trenutku. Tu je i saradnja sa odbranom. U četvrtak prvi put gledamo zajedno video, u petak drugi put, a pred utakmicu ako treba nešto da ponovimo ili postoje neke dileme. Puštam ih da čujem, da vidim šta je njihovo oko prepoznalo. Tu gde je dilema, moram kao trener da imam odgovor. Isto tako i kada dileme nema, a ima puno informacija o jednom igraču, jer postoji dosta njih koji nemaju samo jednu karakteristiku u napadu. Trudim se da im uprostim i na lakši način predočim da njihova glava može sve to da spakuje u fioke u koje treba. Nakon utakmice ide dan oporavka, diferencijalni trening u zavisnosti od opterećenja koje su imali. U utorak imamo golmanski trening za odbrane sa šest metara, iz toga pretvaranje u trening sa igračima, gde sve ono što smo radili prepodne pokušavamo popodne da primenimo sa ekipom. Sreda je vezana za parter i gimnastiku i tehničko-taktički deo kroz igru sa ekipom. Trening u četvrtak prepodne je vezan za šuteve sa devet metara, kada koristimo gume, teniske loptice, pomagala razna, a popodne nas čeka trening sa ekipom kroz šutiranje ekipe i sve ono što smo videli kroz analizu narednog protivnika. U petak pred utakmicu se rade dinamička istezanja, brzina, startna brzina, par brzinskih vežbi. To bi bila radna nedelja golmana od sedam dana, taj mikrociklus kada je subota-subota u pitanju.

Ko u Vardaru donosi odluke o golmanima? Da li imate puno slobodu u radu na treninzima i izbora na utakmici?

Za sve neke stvari čovek treba da se izbori. Zamisli da trener trenira prvu ekipu, a da ne sedi na klupi i ne vodi te ljude? Da ih vodi onaj ko ih ne trenira!? Kroz rad u Vardaru prepoznato je da je potrebno da budem uz golmane, pogotovo kada su došli Dejan i Kalifa. Na svim sam putovanjima, sedim na klu- određujem kada ko brani, kada se menja, kada se vraća. Za sve to je bilo

potrebno vreme. Moj posao je usko vezan uz trenera, jer Vardar igra na gol manje, a ne da se da gol više. Baziraju se rezultati na dobroj odbrani i golmanu. Nema puno trenera golmana koji sede na klupi, a pogotovo sa takvom odgovornošću. Takvo poverenje, međutim, mora da se zasluži, da odluke budu prave i pravovremene. Za njih se snosi odgovornost u odnosu na rezultat. Nemam problema s tim, neke stvari se i previde, ali je saradnja dobra, odluke i procene su bile dobre i to je pomoglo ekipi da napravi dobre rezultate. Voleo bih da postao trenera golmana postane više cenjen. Svi govore da je golman 50% ekipe, pa kako je onda moguće da nekoga ozbiljno platiš, a onda ga prepustiš samom sebi, da gradi formu kroz istezanje i kako je moguće da neko koga ozbiljno platiš da se prepusti sam sebi, da gradi formu kroz istezanje i šuteve sa pozicija? Da ne postoji rad u kontinuitetu koji je način da izgradi stabilnost? Voleo bih kroz ovaj posao da utičem na ljude koji se opredeljuju za to, da imaju svoje mesto u rukometu i da bude vrednovano, u samoj hijerarhiji i što se tiče materijalne strane. Da se shvati koliko je golmansko mesto bitno za vrhunske rezultate.

Treneri golmana su još uvek "retka vrsta". Nemaju ih ni neki vrhunski klubovi koji pretenduju na vrh EHF Lige šampiona...

Spremati nekoga kroz nedelju, a ne putovati ili ne sedeti na klupi, biti u 15. redu tribina kada je golmanu potrebna podrška? Samo njegov trener oseća šta mu je potrebno, kako ga dovesti u optimalno stanje da bude na svom nivou. Prisustvo trenera daje samopouzdanje i oslonac kada je potvrđeno i zaslužno u samom radu. Voleo bih da ljudi shvate koliko je u jednom staff-u, u ozbiljnim ekipama, bitno mesto trenera golmana i rad u kontinuitetu. Tu je problem i nepoznanica rada sa golmanima, pravljenje i tempiranje forme. Od tehnike, stila, baze analitike, same analitike, sve su to stepenice koje golman mora da prođe. Ne mogu da gledam video sa golmanom, a da on ne zna govor tela i da ga nisam naučio da brani i bez videa u odnosu na to što igrač šutira, iz kog položaja tela, odakle mu dolazi lopta i iz kog zaleta kreće na gol. Video dolazi kao nadgradnja. Ne može nadgradnja bez osnove. Ne može ni stil da bude prepoznatljiv i da daje vrhunske rezultate ako ne postoji automatizam ispravne tehnike s kojim su greške na vreme otklonjene. To su stvari koje prate jedna drugu i moraju to ljudi da znaju.

Svedoci smo da je dosta moderne tehnologije uključeno u trenažne procese vezane za golmane. Koliko ona pomaže, a koliko je samo pitanje marketinga?

Svaki trener treba da se usavršava i traže odgovore na neke stvari. Koliko god bio na nekoj poziciji i nivou, nadogradnja uvek mora da postoji. U tome su mi pomogli Željko Radojević (video analiza) i Miloš Mitrović (fizička priprema), svako na svoj način, kako bi svoje znanje upotpunio. Sa ljudima koji su iz određene branše, a koji dominiraju i znaju svoj posao, treba se savetovati i usvajati stvari. Bio bih nepošten da ih ne spomenem kao ljude koji su bili u mom timu, bili su tu i kada sam bio selektor reprezentacije Srbije. Ranije smo se bavili da trening bude zanimljiv, da ga ne ponovimo, da bude drugačije i da je to merilo kvaliteta rada. Ako govorimo o Špancima, svakoga dana od uvoda do pripreme igrača i golmana, bez obzira šta je tematika treninga, trener se bavi samo rukometom. Dosta su stvari vezane za igru tri na tri, četiri na četiri, sa i bez pivotmena, sve su to situacione stvari u grupnoj taktici koja se pretvara u kolektivnu. Dobro je da je trening zanimljiv, sve ono što funkcioniše kao doprinos da budemo bolji. Kada pričamo o golmanima, vraćamo se da golman trači tajming izbačaja lopte iz ruke. Moramo da mu omogućimo da to ima kroz treninge na teži način, sa korišćenjem loptica, zida, šuteve iz raznih maski, tvr-

Kroki za biografiju

Dejan Perić je rođen 22. septembra 1970. u Bečeju. Rukomet je počeo da trenira u Dinamu iz Pančeva, a igrao je još i za Crvenu zvezdu, Pelister (Makedonija), Atletiko (Španija), Teukro (Španija), Celje (Slovenija), Barselona (Španija) i Vespem (Mađarska). Za reprezentaciju naše zemlje igrao je 21 godinu, od 1988. do 2009. U klupskoj karijeri osvojio je sve što osvojiti može, između ostalog i dve titule prvaka Evrope, sa Celjem i sa Barselonom. Sa reprezentacijom naše zemlje osvojio je bronzne medalje na Evropskom prvenstvu u Španiji 1996. i na Svetskom prvenstvu u Egiptu 1999. Od 2014. do 2016. bio je selektor Srbije, a od 2018. je trener golmana skopskog Vardara i reprezentacije Rusije.

de podloge u obliku stola gde različito odbijanje lopte zahteva drugačiju reakciju. Za aktivaciju kukova, leđa, stabilizaciju lumbalnog i stomahnog dela, aduktora, koristimo različite gume, bučice, medicinke, teniske loptice, prepone, čunjeve sa palicama, merdevine. Sve je to bitno kada hoćemo da održimo određenu amplitudu pokreta, ispravnu tehniku. Volim da vidim kada je neko inventivan, da ljudi prave nadogradnju na neke stvari koje su odavno potvrđene i usvojene. Sve je to dobro, svaka vežba daje mogućnost golmanu da se nadogradi, modifikuje i oplemeni.

Svedoci smo da mnogim golmanima pomažu i stvari poput joge i sličnih aktivnosti kojima poboljšavaju fokus i koncentraciju...

Sve su to individualne stvari. Golman je sam, individualac u kolektivnom sportu. Dosta ima stresova, velika je odgovornost, živi život bez alibija, lopta je prešla gol liniju ili nije. Greške se jasno vide. Golmanu treba omogućiti i podržati ga u svakoj vrsti oporavka koja mu prija, koju voli, ono što mu daje mir i ravnotežu, sportsku i životnu. Najbitniji je mir i sklad u kući i porodici. Nije isto čovek par dana pred utakmicu, na dan utakmice i posle nje. Potrebno je razumevanje. U našem fokusu je 14 igrača, svi imaju loptu u ruci, treba zadržati koncentraciju, imati mir, verovati u tom deliću sekunde, iskoristiti pripremu i poslušati nekada intuiciju. To je glas od Boga, kada puno puta ne poslušam, odem u pogrešnu stranu. Dobre su sve one stvari koje čoveku omogućavaju da se dobro oseća i da je zadovoljan. Da se brzo oporavi, da u dobru bude skroman, da u lošem bude dostojanstven. Da bi bilo ko pričao o bilo kome, mora da pođe od sebe. Tražiti alibi, to nije ispravan put ni za koga. Da bi golman bio dobar, da bi imao kvalitet u kontinuitetu, mora da ima balans u svom telu, oko sebe i da ima svoj mir.

Poznato je da golmani "najduže traju". Kako održati motivaciju do pete decenije i braniti sa istim žarom na početku i kraju karijere?

Motiv je kao sapun, nije isti na početku priprema kada dođeš sa odmora i na kraju. Ima puno utakmica, prazni se čovek psihički i fizički. Poslednja dva meseca sezone pokazuju šta ste radili cele godine. Sve što je prenaplašeno nije dobro. Čovek se uvek dokazuje, ali dođe momenat kada krene da se potvrđuje posle određenog vremena i rezultata. Kada počne da se potvrđuje, onda nikada ne zaboravlja kroz šta je prošao dok se dokazivao. Neko uspe da postigne najviše stvari u ranim godinama karijere, nekome se desi kada je karijera bliža kraju nego početku. Biti skroman, zahvalan, ponizan, dostojanstven, ne tražiti izgovore za loše dane u drugima, biti realan u analizi sebe i svega oko sebe. Na prvom mestu, voleti to što radiš. Motivaciju sam tražio u kući, deci, iskrenim prijateljima, onome šta znači to ljudima koji su kupili kartu za utakmicu i tako se odrekli nekih drugih stvari u životu. Usrećiti nekoga, motivi su razni. Meni motivi nisu nikada bile pare. Igrao sam u klubovima gde su bile ozbiljne premije. Nisam znao da se motivišem razmišljajući koliko ću da zaradim ako pobedim tog dana. Ako budem zaslužio kvalitetom igre, novac će doći. Nisam napuštao klubove i kada su bili u ozbiljnim finansijskim problemima, ni kao igrač, ni kao trener, zato što na prvom mestu ovo što radim ja volim. Motivi moraju biti zdravi. Nešto što je prirodno utiče da jedan čovek kroz bavljenje sportom bude, i bolji čovek, i bolji sportista. Ne mogu da pričam iz druge perspektive na motivaciju, a ovo što sam rekao mislim da je za normalne ljude jako vredno – zaključuje je Dejan Perić razgovor za magazin 40x20. ■

Leto koje je potvrdilo pravilo – DALEKO OD SVETSKOG VRHA

Juniori Srbije na ovogodišnjem SP

I još jedno toplo rukometno leto je iza nas. Najbolji svetski juniori i kadeti učestvovali su na planetarnim takmičenjima u Španiji i Severnoj Makedoniji, a avgust 2019 biće upamćen i po tome što je na međunarodnu scenu stupila i generacija 2002 igranjem na Evropskom Olimpijskom Festivalu Mladih (EYOF) u Azerbejdžanu.

Devojčice su igrale na Evropskim prvenstvima u Mađarskoj (juniorke) i Sloveniji (kadetkinje), a nastupi srpskih generacija bili su rezervisani za turnire II kategorije u Bugarskoj (juniorke osvojile prvo mesto) i Gruziji (kadetkinje osvojile srebro).

Dominacija (pet selekcija osvojilo medalje)

Tri velika takmičenja za muške generacije 1998, 2000 i 2002 u samo mesec dana pokazala su gde se najbolje radi sa mlađim kategorijama u svetu rukometa. Na tri turnira podeljeno je ukupno devet medalja. Četiri nacije osvojile su po dva odličja (Hrvatska, Nemačka, Egipat i Danska), dok je Francuska osvojila jednu medalju – zlato na SP juniora u Vigu.

Ukupno šest reprezentacija našlo se u polufinalima Svetskih prvenstava. Portugalci su pravili društvo spomenutim osvajačima medalja, ali su i u ka-

SP JUNIORA 2019.

Rezultati "orlića"

SRBIJA - Japan	21:19
SRBIJA - SAD	36:19
SRBIJA - Španija	26:29
SRBIJA - Slovenija	28:30
SRBIJA - Tunis	23:29
<i>Osmina finala</i>	
SRBIJA - Egipat	29:30
<i>Za 13. mesto</i>	
SRBIJA - Island	24:22

Plasman: 1. Francuska, 2. Hrvatska, 3. Egipat, 4. Portugal, 5. Danska, 6. Slovenija, 7. Tunis, 8. Norveška, 9. Nemačka, 10. Španija, 11. Švedska, 12. Brazil, 13. SRBIJA, 14. Island, 15. Mađarska, 16. Južna Koreja, 17. Bahrein, 18. Japan, 19. Nigerija, 20. Čile, 21. Argentina, 22. SAD, 23. Tzv. Kosovo, 24. Australija.

detskoj, odnosno, juniorskoj konkurenciji, završili kao četvrti.

Čudesna francuska generacija 1998

Francuska je savladala Hrvatsku 28:23 u borbi za zlato na SP juniora u španskom Vigu. Na taj način je francuska generacija 1998 postala najuspešnija u istoriji takmičenja mlađih kategorija, s obzirom da je na pet turnira (počevši od EYOF-a) osvojila četiri zlatne i jednu srebrnu medalju.

Rezultati mlađih muških reprezentativnih selekcija na velikim takmičenjima

GENERACIJA 1988		GENERACIJA 1990		GENERACIJA 1992		GENERACIJA 1994		GENERACIJA 1996		GENERACIJA 1998	
EP kadeti	7. mesto	EP kadeti	10. mesto	EP kadeti	5. mesto	EP kadeti	10. mesto	EP kadeti	13. mesto	EP kadeti	8. mesto
SP kadeti	nisu učestvovali	SP kadeti	nisu učestvovali	SP kadeti	14. mesto	SP kadeti	7. mesto	SP kadeti	12. mesto	SP kadeti	18. mesto
EP juniori	11. mesto	EP juniori	10. mesto	EP juniori	15. mesto	EP juniori	8. mesto	EP juniori	14. mesto	EP juniori	8. mesto
SP juniori	nisu učestvovali	SP juniori	18. mesto	SP juniori	10. mesto	SP juniori	17. mesto	SP kadeti	nisu se kvalifikovali	SP juniori	13. mesto

SP KADETA 2019.

Rezultati "orlića"

SRBIJA – Brazil	30:24
SRBIJA – Portugal	21:22
SRBIJA – Nemačka	22:30
SRBIJA – Island	22:26
SRBIJA – Tunis	23:25

Razigravanje od 17. do 20. mesta:

SRBIJA – Bahrein	33:34
------------------	-------

Za 19. mesto

SRBIJA – Saudijska Arabija	28:23
----------------------------	-------

Plasman: 1. Egipat, 2. Nemačka, 3. Danska, 4. Portugal, 5. Mađarska, 6. Francuska, 7. Španija, 8. Island, 9. Japan, 10. Hrvatska, 11. Švedska, 12. Norveška, 13. Severna Makedonija, 14. Argentina, 15. Slovenija, 16. Tunis, 17. Bahrein, 18. Kineski Tajpej, 19. SRBIJA, 20. Saudijska Arabija, 21. Brazil, 22. Čile, 23. Nigerija, 24. Kanada.

Reprezentacija Srbije predvođena sa klupe mladim stručnjakom Borisom Rojevićem, zauzela je 13. mesto u ukupnom plasmanu posle minimalnog poraza od selekcije Egipta 29:30 u borbi za četvrtfinale. Sa tri pobede i četiri poraza, generacija 1998 završila je svoj staž u mlađim kategorijama.

Egipćani prvi put zlatni u istoriji

Nikada takva dva turnira za mlađe kategorije nisu viđena u istoriji kada su u pitanju vanevropske selekcije. Sa trojicom rukometaša koji su igrali i za juniore, egipatski kadeti osvojili su svetsku titulu u Skoplju i na najbolji mogući način najavili ambicije svog seniorskog sastava na Svetskom prvenstvu 2021, čiji su domaćini. Do prve kadetske svetske krune Egipćani su stigli pobedom nad Nemačkom 32:28, a niko im na putu do finala u nokaut fazi nije bio ni blizu (Portugal 41:36, Island 36:31 i Slovenija 30:23).

Reprezentacija Srbije, posle startne pobede nad Brazilom 30:24, zaredala je sa porazima i tako ostala bez plasmana u osminu finala. Posle pet ve-

Kadeti Srbije na ovogodišnjem SP

zanih poraza, na kraju su "Orlići" Aleksandra Radosavljevića savladali Saudijsku Arabiju 28:23 u borbi za 19. mesto.

Nove generacije "orlića" daleko od medalje

Konačni plasmani srpskih muških reprezentativnih selekcija na takmičenjima u 2019. godini govore sami za sebe. Trinaesto mesto juniorske generacije 1998 u Španiji, međutim, drugi je najbolji rezultat na završnim planetarnim takmičenjima u omladinskom uzrastu. Od Rojevićeve generacije jedino je bila uspešnija ona 1992/93 koju je na SP 2013 u Bosni i Hercegovini ("Orlići" igrali u Banjaluci), do 10. mesta predvodio trener Vladimir Dragičević.

Ako se uzme pregled svih generacija od raspada Srbije i Crne Gore (još je jedino kadetska generacija 1988 igrala EP kao SCG), i dalje najuspešnija ostaje generacija 1994 sa tri plasmana u TOP 10.

Najbolji rezultat kada su u pitanju srpske omladin-

ske selekcije zabeležila je generacija 1992 predvođena Slobodanom Jokanovićem, koja je na svom prvom velikom takmičenju u Crnoj Gori, završila kao peta na Evropskom prvenstvu.

Ako se računa i EYOF, onda je to bronzana medalja generacije 1994 u Trabzonu 2011. godine.

Letimičan pogled na tabele sa rezultatima u mlađim kategorijama i saznanje da uspehe seniorskih nacionalnih timova prate obično i kvalitetni rezultati u mlađim kategorijama, mogu dati odgovor na pitanje, kakav je potencijal i šta možemo očekivati na međunarodnoj sceni u godinama koje dolaze.

Šta je bitno, rezultat ili razvoj igrača?

Svako novo takmičenje i rezultat kao zaključak donosi i polemike oko toga šta je ideja vodilja kada su u pitanju reprezentativne kategorije u srpskom rukometu. Da li je bitno ostvarivati dobre rezultate na velikim takmičenjima ili je individualni razvoj talentovanih igrača u prvom planu. Primer za ovu

EYOF 2019. (2002. GOD)

Rezultati "orlića"

SRBIJA – Danska	16:29
SRBIJA – Francuska	17:31
SRBIJA – Azerbejdžan	39:9

Razigravanje od petog do osmog mesta:

SRBIJA – Slovenija	22:24
--------------------	-------

Za 7. mesto

SRBIJA – Azerbejdžan	35:14
----------------------	-------

Plasman: 1. Hrvatska, 2. Nemačka, 3. Danska, 4. Francuska, 5. Island, 6. Slovenija, 7. SRBIJA, 8. Azerbejdžan.

drugu opciju dali su Šveđani, koji su u generaciji 2000 osvojili zlatnu medalju na Evropskom prvenstvu u Hrvatskoj prošle godine, a zatim na Svetsko prvenstvo u Severnoj Makedoniji došli sa kompletno izmenjenim sastavom:

– Skandinavci nisu opterećeni rezultatom. Oni se posvećuju svakom detetu. Šveđani stalno dolaze sa novom decom na velika takmičenja. Zna se da je opterećenje veliko. Vodi se puno računa o zdravlju igrača. Praktično deca dolaze do seniorskog nivoa bez ijednog slobodnog leta. Dolazi do zasićenja i povreda. Skandinavci drugačije razmišljaju. Uveli su pravilo da na dva takmičenja u nizu jedna ista ekipa ne može da ide. Od evropskih šampiona ostao je samo treći golman, što pravila dozvoljavaju. Ne postoji mogućnost da se to promeni. Igrači koji su bili na prvenstvu naredno leto rade individualno, teretana, kondicija, rukomet, prevencija od povreda. Dobijaju celo leto da usavršavaju ono što im je potrebno, a ne da se troše na treninzima i utakmicama. To je rezultat anketa-analiza, Šveđani se s tim bave veoma studiozno. Ispali su u osmini finala u Skoplju, ali nisu nezadovoljni i opterećeni rezultatom kao što je to slučaj na našim prostorima. Iskustvo sa momcima poput Du Rica i Kima Andersona, koji su ostavljali reprezentaciju u najboljim godinama, upravo ih je nateralo da promene sistem, da bi momci bili gladni i pre svega zdravi za seniorske godine – kaže Zoran Roganović, trener švedske Eskilstune i dobar poznavalac prilika u tamošnjem rukometu.

.....

EP JUNIORKI 2019.

Plasman: 1. Mađarska, 2. Holandija, 3. Norveška, 4. Rusija, 5. Rumunija, 6. Danska, 7. Španija, 8. Francuska, 9. Nemačka, 10. Hrvatska, 11. Austrija, 12. Crna Gora, 13. Švedska, 14. Portugal, 15. Slovenija, 16. Slovačka.

EP KADETKINJA 2019.

Plasman: 1. Mađarska, 2. Švedska, 3. Francuska, 4. Danska, 5. Rusija, 6. Norveška, 7. Nemačka, 8. Austrija, 9. Crna Gora, 10. Slovenija, 11. Rumunija, 12. Slovačka, 13. Portugal, 14. Hrvatska, 15. Holandija, 16. Španija.

Dominacija Mađarica

Ako se na nekom primeru može videti odnos ulaganja i vrhunskog rezultata – to je svakako ženska selekcija Mađarske. Zemlja koja ulaže velika sredstva u rukomet i ima jednu od najjačih ženskih liga na svetu, postala je velesila kada su u pitanju mlađe reprezentativne kategorije. Ovog leta, mlađe Mađarice su to potvrdile osvajanjem evropskih zlatnih medalja na Prvenstvima na domaćem terenu (juniorke) i Sloveniji (kadetkinje).

Srpkinje dominantne u Varni, poraz od Švajcarske u Tbilisiju

Juniorska reprezentacija, devojčice rođene 2000. godine i mlađe, predvođena trenerom Radanom Rovčaninom, osvojila je Evropsko prvenstvo druge divizije u bugarskoj Varni. Srpkinje su bile bolje od Poljske 22:20 u finalu, što je bila šesta uzastopna pobeda po-

Juniorke Srbije na ovogodišnjem EP druge divizije

sle Ukrajine 22:18 u polufinalu i trijumfa u grupi nad Velikom Britanijom 35:13, Grčkom 20:15, Islandom 22:14 i Bugarskom 21:12. Kadetska reprezentacija ostala je bez pehara u finalu sa Švajcarskom 27:35. Savladane su pre toga Litvanija 32:26, a u grupi Farska Ostrva 30:26, Grčka 24:13, Ukrajina 33:20 i Bugarska 44:16. Na kraju, osvojeno je drugo mesto.

Rezultati sve slabiji

Kada se pogleda krivulja rezultata ženskih re-

prezentativnih selekcija, ona je obrnuto srazmerna željama i nadanjima u narednom olimpijskom ciklusu.

Jedinu medalju u mlađim kategorijama srpskom rukometu donela je generacija Dragana Markova predvođena Draganom Cvijić i Marijom Čolić u Slovačkoj 2008. godine, a poslednji ozbiljan rezultat napravila je generacija 1992 sa Dr. Zoranom Valdevitom, igrajući dva vezana polufinala velikih takmičenja.

Da je rezultat. ipak, ogledalo i individualnog po-

tencijala, govori podatak da je gro reprezentacije upravo iz te dve generacije (Dragana Cvijić, Jelena Lavko, Marija Čolić, Kristina Graovac, Dijana i Tamara Radojević, Marija Obradović, Jovana Risović, Željka Nikolić).

Generacija 1994 i sve koje su usledile nakon toga nisu imale zapažene rezultate, a za većinu takmičenja se nisu ni plasirale, što će promeniti novi sistem Evropskih prvenstava po divizijama, koje garantuju reprezentativne aktivnosti svakog drugog leta. ■

Rezultati mlađih ženskih reprezentativnih selekcija na velikim takmičenjima

GENERACIJA 1990

EP kadetkinja	5. mesto
SP kadetkinja	srebrna medalja
EP juniorki	11. mesto
SP juniorki	9. mesto

GENERACIJA 1992

EP kadetkinja	12. mesto
SP kadetkinja	nisu učestvovala
EP juniorki	4. mesto
SP juniorki	4. mesto

GENERACIJA 1994

EP kadetkinja	nisu učestvovala
SP kadetkinja	nisu učestvovala
EP juniorki	nisu učestvovala
SP juniorki	12. mesto

GENERACIJA 1996

EP kadetkinja	nisu učestvovala
SP kadetkinja	nisu učestvovala
EP juniorki	11. mesto
SP juniorki	nisu učestvovala

GENERACIJA 1998

EP kadetkinja	nisu učestvovala
SP kadetkinja	nisu učestvovala
EP juniorki	14. mesto
SP juniorki	nisu učestvovala

GENERACIJA 2000

EP kadetkinja	16. mesto
SP kadetkinja	nisu učestvovala
EP juniorki (II divizija)	1. mesto
SP juniorki	neće učestvovati

Francuzi sistem doveli do perfekcije

Osamdesetih i početkom devedesetih dobri učenici naše rukometne škole, Francuzi, zavladaše rukometnom planetom u deceniji iza nas. Prvo svetsko zlato seniorske reprezentacije iz 1995. godine, samo je nagovestilo neverovatnu nisku uspeha, koja je od Francuske stvorila najuspešniju naciju u istoriji našeg sporta. Dvadeset medalja od prve olimpijske bronzine iz Barcelone 1992. godine, osvojili su najbolji francuski rukometaši. Sa 10 odličja na velikim takmičenjima od 1999. godine prate ih najbolje francuske rukometašice. U međuvremenu, sjajne rezultate seniorskih timova, počele su da prate i mlađe kategorije, pa je tako generacija

1998, poslednja koja je završila omladinski staž, na pet takmičenja od EYOF-a do Svetskog prvenstva juniora, osvojila četiri zlatne i jednu srebrnu medalju.

Kako su Francuzi došli do pozicije na kojoj jesu? Koje su zakonitosti organizacije, edukacije, način razmišljanja, pokušali smo da saznamo u razgovorima sa srpskim trenerima koji sa uspehom rade u zemlji "galskih petlova", Nenadom Stanićem i Danijelom Anđelkovićem. Nekadašnji srednji bek Vrbasa, svršeni student Fakulteta sporta i fizičkog vaspitanja, trenerskim poslom počeo je da se bavi u francuskom Limožu, gde je klub pod njegovim vodstvom došao do statusa ozbiljnog drugoligaša. Tokom godina usa-

vršavanja stekao je sve diplome zaključno sa EHF Master coach, koje mu omogućavaju rad na najvišem mogućem nivou. Od leta 2019, Nenad Stanić radi kao direktor Limoža, sa jasnim zadatkom, da klub u što skorije vreme postane stabilan član francuske elite, najjače lige na svetu pored nemačke Bundeslige.

Profesore fizičke kulture kao vojnike šalju u razne delove

– U 28. godini sam došao u Francusku. Pre toga sam završio DIF u Novom Sadu. Oduvek me zani-

mao trenerski poziv, a malo sam i radio sa decom. U 33. godini sam došao u Limož. Imao sam ponude da igram, ali sam na preporuku stigao u Limož, tadašnjeg četvrtoligaša. Dobio sam ugovor na tri godine, uz 15% manji novac nego što bih imao u prvoj ligi. Klub je obećao da će mi pomoći sa usavršavanjem, trenerskim diplomama. Već sam počeo da razmišljam šta posle karijere, jer se ovde diploma našeg FSFV ne priznaje. Ovde se godišnje pravi lista profesora fizičke kulture, koje kao vojnike šalju u razne delove zemlje. Samo najbolji mogu da biraju gde će raditi. S obzirom da sam stranac, bila je to nemoguća misija. U prvoj sezoni ušli smo u treću ligu, kada su mi ponudili da budem igrač-trener. Želeo sam da se posvetim samo trenerskom pozivu i tada je krenula profesionalizacija, sa tri treninga nedeljno, prešli smo na pet, plus dva treninga teretane. Posle ulaska u drugu ligu u sezoni 2014/2015, počela je profesionalizacija svih procesa. Norme za prvu i drugu ligu su jasne, zahtevaju se igrači-profesionalci sa punim radnim vremenom, treneri moraju da ima odgovarajuće diplome, kao i ljudi u administraciji.

Sličan put imao je nekadašnji srpski reprezentativac, Danijel Anđelković, koji je posle završetka igračke karijere u prvoligašu iz Tuluze, dobio poverenje da počne sa radom u stručnom štabu. Prema njegovim rečima, Francuska u koju je došao kao igrač 2010. godine, i ona u kojoj danas radio kao trener, dva su različita pojma:

– Došao sam iz Pik Segeda koji je igrao EHF Ligu šampiona i bio ozbiljan klub za evropske uslove. Tuluz se borio za opstanak u ligi u vremenu kada rukomet nije bio ovde na nivou kao što je sada. Plan je bio da odradim trogodišnji ugovor i da se vratim u Srbiju. Malo po malo, klub je rastao, kao i klupska scena. Ljudi koji su prepoznali moje igračke kvalitete, želeli su da čuju neka moja razmišljanja vezana za razne segmente u klubu. Kao srednji bek, poziciji koja tesno saraduje sa trenerom, učestvovao sam u pripremi za utakmice. Trenerski poziv je došao kao prirodan sled na kraju igračke karijere. Po zadnjem ugovoru bio sam igrač i neko ko će se priključiti stručnom štabu. Oni su vezali igrača koji poznaje strukturu kluba i neki TOP nivo, to je bio njihov strateški potez, a ja nisam želeo više da igram, bez neke realne opcije šta bih radio po povratku u Srbiju. Ušao sam u proces edukacije, dobio sve te potrebne diplome.

Sistem školovanja za trenera u Francuskoj je ozbiljan...

.....

– Postoje dve vrste diploma, državna i federalna. Nekada je bilo šest nivoa, sada je četiri. Na najnižem nivou su animatori, oni koji mogu da rade sa decom do 15 godina. Postoji nivo regional, za šestu, sedmu i osmu ligu. Iznad njega je nivo za trenere treće, četvrte i pete lige, dok nivo "federal" dozvoljava da vodite ekipe prve i druge lige. Da bi bio plaćen kao trener moraš da poseduješ državne diplome, a to ide kroz ispite-sertifikate. Državna diploma plus federalna, onda možeš da budeš profesionalac. Ranije je to bio ispit od tri dana sa polaganjem praktičnog i teorijskog rada, a sada je to doškoloavanje dvogodišnje (da bi vodio ekipe prve i druge lige) sa 10 seminara po sedam dana u Parizu. Škola je koštala 7.400 evra, imao sam četiri rada koja sam mora da uradim i odbranim da bih dobio diplomu, koja je na nivou kao da si završio tri godine sudija. U tom je rangu. Za to su mi bile potrebne dve godine, a za sve prethodne još pet godina usavršavanja, kada sam sticao jednu po jednu diplomu. Nema preskakanja, već 6-7 godina usavršavanja u kontinuitetu. Ne možeš da dobiješ diplomu ako već ne vodiš neku ekipu. Nema diplome ako ne radiš negde. Položio sam i za Master Coach diplomu. Od 24 trenera prve i druge lige, bilo je 12 mesta, neki su morali da sačekaju godinu dana. Sistem je strog – objašnjava Nenad Stanić, a njegove reči potvrđuje Danijel Anđelković:

– Dva nivoa diploma, sa federalnom možeš da radiš kao trener, ali ne i profesionalac. Uz državnu možeš da vodiš prvu i drugu ligu. Dve godine traje proces dobijanja državne diplome, stekao sam je marta 2018. godine, posle toga došao i do EHF Master coach licence. Pokriven sam i mogu da radim bilo gde u Evropi.

Organizacija u francuskom rukometu dovedena je do perfekcije. Kakvu ulogu u svemu tome ima trenersko znanje tamošnjih stručnjaka?

Sistem stalno evoluira

– Oni su ustanovili gde su i koliko znaju – kaže Anđelković i nastavlja – Znamo priču da su učili od najboljih iz bivše Jugoslavije. Putovali su, gledali su kako radimo, uzimali naše igrače sredinom osamdesetih, ali sve je to daleka prošlost. Kasnije su postavili sistem koji je evoluirao. Sistem je kompleksan, zahteva veliku organizaciju i novac. Oni su nacija od 60 miliona, finansijska situacija je dobra, ima i loših stvari, ali kakva je organizacija i koliko rade, sve se to pokriva. Koliko je to obimno, hteli ne hteli, imaju rezultat. Dosta se radi na predviđanju stvari. Najbolji su, ali već postavljaju pitanje šta možemo da uradimo zato što će drugi raditi da nas stignu? Sistem stalno evoluira, menja se, drže rezultate u svim generacijama. Sistem daje rezultat.

Koje su osobine francuske trenerske škole?

– Imaju ogromnu bazu, jaku genetiku, miks svih rasa i kultura. Razvijaju individualni kvalitet. Finta se radi u jaču stranu tako, tako je mi učimo, ali oni gledaju decu, pa ako vide da ima uspeha nekako drugačije, dozvoljavaju im to, nema veze što nije po knjigama. Obrača-

ju veliku pažnju na svako dete, svako ima svoje osobenosti. Veliki je obim stvari koji se tretira. Dvogodišnje usavršavanje se obavlja u Parizu u Institutu za sport. To je ogroman kompleks, svi najbolji stručnjaci u svim sportovima su tamo. Tih sedam dana na mene ne računaju u klubu, imamo predavanja iz svih mogućih oblasti, ishrane, fizičke pripreme, psihologije. Imaju pristup svim mogućim saznanjima, prate poslednje trendove. Rukomet predstavlja jednu trećinu u tom celom obimu nastave. Druga trećina je menadžment, kako organizovati i postaviti klub na noge, pronaći sponzore i finansirati aktivnosti. Trener ne radi samo 40x20, već mora da ima širu sliku o sportu. Insistira se na pravljenju spektakla i popularizaciji. Treći deo vezan je za obuku trenera koji su kod vas u klubu, saradnika i asistenata. Odgovornost je malo šira – objašnjava Anđelković.

Stanić, koji od prošlog leta obavlja funkciju direktora Limoža, objašnjava razlike između španske i francuske rukometne filozofije....

Francuski rukomet nije taktički tako detaljan

– Španci su prilagodili rukomet svojim fizičkim mogućnostima, zato i pridaju puno pažnje taktici, s obzirom da nisu korpulentni. Da bi sproveo taktičke zamisli moraš biti ozbiljno taktički potkovan. Treneri su digli španski rukomet na viši nivo. Francuski rukomet nije taktički tako detaljan, ali je sveobuhvatan. Ovde je jedna velika dimenzija fizička priprema. Reprezentacija je u tom segmentu bila korak ispred drugih kada je počela da dominira.

Imate i trenere, poput Patrisa Kanajea iz Monpeljea, koji dosta pažnje posvećuje tehničko-taktičkim detaljima. Eksploatacija potencijala je filozofija Francuza. Kako uklopiti ono što imaš od igrača, a Španci prave taktiku koja će iskoristiti moje igrače. Prošlog juna predavao sam na seminaru u okolini Barcelone na poziv tamošnjih trenera. Tema je bila duplo ukrštanje. Pravljenje viška igrača kroz duplo ukrštanje kada je pivotmen između tri i četiri, to je tipično španska igra. Jedan od 200 prisutnih tamošnjih trenera mi je postavio pitanje "Kako ste prilagodili duplo ukrštanje u radu sa klincima od 13-14 godina?". Odgovorio sam jednostavno: "Ne radi se duplo ukrštanje u mlađim kategorijama u Francuskoj". To je već taktički detalj koji može da odnese 80% vremena na treningu, a i dalje neće moći da se uradi kako treba. U redu je ako deca to urade spontano. Rukomet je prazan prostor između dva igrača, privučesh i predaš loptu. Slobodna igra, ne zatvaranje u taktički element. Nije čovek mogao da veruje da ne radimo sa decom, a ni mi da oni rade. To su kretnje gde deca gube spontanost. Drugačiji je pristup, jer je njihova škola adaptirana njihovim fizičkim predispozicijama.

Šta ste poneli iz srpske škole rukometa i kako se to znanje kotira u Francuskoj?

– Kao izdanak naše škole, ne mogu da kažem da sam rukomet naučio ovde. Sve što znam naučio sam u Srbiji, ovde sam došao da prodajem znanje i rutinu. Kod

.....

mene je igra sa loptom u prvom planu. To forsiram u radu, da igrači budu obučeni, da znaju da igraju rukomet sa loptom, da donesu odluke u pravom trenutku. To mi je važno. Ovde se ograničavaju na sistem i individualnost, kod mene je rukomet prioritet. Odlično je to što smo jaki i skočni, hajde da igramo rukomet. Igra sa loptom, kretanja bez lopte, to su stvari na kojima insistiram. Prilagođavam vežbe razvijanju tehničke i taktičke inteligencije igrača. Da se razumemo, trener sam Tuluza, ne Pariza, imamo deseti budžet u ligi, a borimo se da budemo sedmi. Moji igrači nisu toliko dobri i skupi, ali svakim treningom pokušavam da ih dignem na viši nivo i prevarim one bogatije.

Danijele, koliko imate prostora pored glavnog trenera Filipa Gardana, velikog imena francuskog rukometa?

– On voli da delegira poslove, više je menadžer nego trener. Radimo na taktici zajedno, ali njegova je poslednja. Slažemo se odlično, daje mi dosta slobode u radu. Rekao sam mu da sam u njegovoj poziciji, nisam siguran da bi dao toliko prostora svom asistentu. Napravio je staf od 4-5 ljudi, čoveka za video, fizičku pripremu, dok se nas dvojica bavimo rukometom. Dozvoljava mi da ispoljim svoje kvalitete. Jedna od najvećih odlika mu je da prepozna kvalitete kod ljudi i neke odluke prepusti njima.

Treneri u Srbiji nisu dovoljno plaćeni za vreme koje provode na terenu

Kako vidite situaciju u srpskom rukometu što se tiče trenerske struke?

– Verujem da imamo dobre trenere, gledao sam ova Svetska prvenstva kadeta i juniora, izlaze neki momci. Treneri su u teškoj situaciji, nisu dovoljno plaćeni za vreme koje provode na terenu. Želja mora da postoji. Imamo bolje uslove nego pre 20 godina, informacije su dostupnije, možemo da pratimo najbolje lige, ima puno izvora. Samo je do lične motivacije koliko neko hoće da traži, istražuje, pita nekoga ili pozove. Ne kažem da je lako, pogotovo kada nema sredstava, kada moraš da radiš drugi posao uz posao trenera. Kod mene je jasno, meni je samo rukomet posao. Ovi mladi treneri koji su sada na sceni, dobri su momci, zainteresovani za napredak. Što se bolje organizujemo, lakše će nam biti. Ako jedan Island sa 300.000 ljudi može da ima toliko trenera u Bundesligi, ne vidim razlog zašto mi ne bismo mogli? Uslovi nisu sjajni, ali ima i do motivacije, ona je jako važna.

Stanić negira priču o tome da su Francuzi protiv stranaca...

– Svi su u to ubeđeni, da je teško doći do pozicije kada si stranac. Nije tačno, jer je trenerska klupa vruća bio Francuz ili ne. Imaš rezultate ili ih nemaš. To je osnovno pravilo u ovom po-

Danijel Anđelković na radnom zadatku

Nenad Stanić sa svojom ekipom

slu. Pratio sam Limož od malog kluba do sada. Poverenje koje stičeš radom, odnosom sa ljudima i rezultatima, to je ključ. Pričam sa kolegama iz Srbije, često sa Akimom Komnenićem i Vladom Jordovićem. U Francuskoj je organizacija na mnogo višem nivou. Sistem je takav da znate šest meseci unapred sve. Moja filozofija bila je vezana za znanja koja sam skupljao od Nikole Jevremovića Gužve sa kojim sam dugo radio. Skidao sam i Špance, uneo i elemente od Francuza. Kada sam došao ovde, video sam skriptu sa 30 strana u kojoj su opisani svi mogući elementi igre, pomaganje u odbrani, ruka na kuk, sve što možete da zamislite da može da se desi na terenu. Imaju ime i prezime za svaki mogući element u rukomet, oni koji su se profesionalizovali 1989. godine, kada smo mi već bili svetski i olimpijski šampioni. Zaostajali su za nama 30 godina, ali su nas u narednih 10 prevazišli za tih 30. Nikada nije postojala knjiga za tako nešto dok sam trenirao u Srbiji. Francuzi su raščlanili sve do najsitnijih detalja. Potrebno nam je bilo više ljudi kao što je bio profesor Pokrajac, koji su intelektualizovali znanje. Igra se menjala, a mi to nismo ispratili. Da su se postavile te baze, da su se objavljivale knjige, napravila struktura informisanja... Svestan sam da je teško profesionalizovati rukomet kod nas. Klubovi se finansiraju kako stignu, ljudi rade za 300-400 evra. To nije bila situacija pre 15 godina kada sam ja imao mnogo bolje uslove u Vrbasu koji se uvek borio da opstane u ligi. Naši treneri prave "ekstra stvari" s obzirom na okolnosti. Problem je što niko ne želi da bude trener mlađih kategorija, jer kada nema za seniore, kako tek da ima za decu. Sve manje dece igra rukomet, svi od 195-200 cm žele na košarku. Odavno je Gužva govorio da će nas ugušiti košarka, jer svaka školska sala ima košarkaške, a ne rukometne dimenzije. U Francuskoj ne sme biti manja od 38x18 u okvirima u kojima možeš da igraš rukomet. Košarka nije popularnija. Srpski treneri se usavršavaju ekstra spram mogućnosti, dosta prate šta se događa u svetskom rukometu, sam podatak da je 100 i više ljudi iz Srbije gledalo Barselonu u Segedinu, dobar je pokazatelj. Ako vam kažem da moj klub ima 350 sponzora koji daju od 1.000 do 80.000 evra na godišnjem nivou, koji se otimaju ko će izvesti početni udarac na domaćim utakmicama koji košta 3.000 evra, onda vam je jasna razlika o kojoj smo pričali – kaže Stanić i hvali svoje srpske kolege u Francuskoj:

– Viđamo se od seminara do seminara, ali se zato redovno čujemo. U kontaktu sam sa Denijem (Danijel Anđelković), Rastkom Stefanovićem (Tromble) kome je pomoćnik Mirza Šarić, nekadašnji hrvatski reprezentativac. Tu je i Dragan Mihajlović Mraz u drugoj ligi, zatim Slaviša Đukanović. Trener koji ima veliku perspektivu je Danijel Anđelković. On je u senci Gardana, ali po znanju i načinu na koji radi, čovek je od poverenja. Prošle godine sam mu slao neke svoje lošije utakmice da pogleda, malo je ljudi sa kojima možeš da pričaš o rukometu sa takvom otvorenošću. Ima veliki potencijal. Voleo bih da sarađujemo u budućnosti – zaključuje svoju francusku priču Nenad Stanić. ■

RUKOMET NA PESKU

– Kako se tu vodi lopta?

Po uzoru na ostale peščane sportove poput fudbala i odbojke na pesku, već skoro tri decenije rukometaši šutiraju piruete i cepeline ne bi li ostvarili atraktivan pogodak za dva poena i na taj način stekli prednost veću od protivnika. Nastao u Italiji ranih devedesetih godina prošlog veka, a sada već rasprostranjen širom sveta, rukomet na pesku postaje sve masovniji sport i kod nas se vraća na velika vrata! Ni nalik dvoranskom rukometu, peščana varijanta ovog sporta igra se na ma-

njem terenu i u dva seta koja su vremenski ograničena na deset minuta.

Da bi stvar bila interesantnija, postoje pogoci za dva poena, a četiri napadača napadaju tri odbrambena igrača dok golman brani gol. Naime, golman je na голу samo u fazi odbrane ekipe, što može delovati čudno budući da svaki njegov pogodak važi dva poena. Međutim, prilikom napada, on izlazi iz igre i umesto njega na teren ulazi specijalista – igrač čiji svaki pogodak takođe važi dva poena. Da bi se ostalim igračima pogodak važio kao dva, oni moraju da

postignu gol iz piruete ili iz cepelina (prijem lopte u letu i šut pre doskoka). Instagram je kratak snimcima ovih atraktivnih pogodaka, a naši klubovi @bhcstudent, @bhcpreckabreaks i @bhc2areg imaju pregršt materijala. Budući da se igraju samo dva seta, nameće se pitanje šta se događa kada je rezultat u setovima 1:1? Tada nastupa najneizvesniji i najzanimljiviji period ovog sporta – raspucavanje.

Igrači suprotstavljenih ekipa šutiraju po 5 penala pretrčavajući teren u pokušaju da postignu pogodak za dva poena. Ishod raspucavanja određuje i

pobednika meča. Ovo daleko zanimljivije izgleda uživo, a instagram je prava aplikacija za uspostavljanje prvih impresija o peskaškoj verziji rukometa. U Srbiji je ovaj sport aktuelan već skoro dva deset godina, međutim, nedovoljno je promovisan i sve su šanse da ljudi u vašoj okolini nikada nisu ni čuli za rukomet na pesku... Misliš odbojka na pesku? Kako se tu vodi lopta? A jel se isto na gol šutira?... jesu najčešća pitanja postavljena na pomen rukometa na pesku.

Uprkos tome imamo zavidne sportske uspehe – bronzana medalja reprezentacije na svetskom prvenstvu i dvostruko zlato ekipe Leto 2002 na klupskom šampionatu Evrope su naši najveći trijumfi do sada. Sport je turnirskog tipa i igra se samo leti na našim prostorima. Saša Kuburović, bivši selektor naše reprezentacije i delegat međunarodne rukometne federacije, je čovek koji je doveo ovaj sport u Srbiju i organizovao prve turnire na Adi Ciganliji. Nažalost, već desetak godina Beograd nema turnire, prvenstveno zbog toga što ni jedan teren za rukomet na pesku više ne postoji u našem glavnom gradu.

Srećom, sport se u međuvremenu rasprostranio na Novi Sad, Apatin, Bačku Palanku, Smederevo, Leskovac... tako da se leti i dalje igra širom Srbije iako nije dovoljno reklamiran i promovisan. Kao posledica loše promocije, i pored velike rasprostranjenosti sve manje igrača igra ovaj sport u poslednje vreme što se odražava i na reprezentativne uspehe. Od kada je Marko Pavlović, aktuelni kapiten reprezentacije, bio najkorisniji igrač Evropskog prvenstva 2013. godine, nismo zabeležili ni jedan veći uspeh. Naša nada za revitalizaciju jesu Evropske univerzitetske igre sledeće godine na kojima će rukomet na pesku debitovati u Beogradu.

Ekipe akademaca koja će nas predstavljati ove godine je osvojila drugo mesto na Evropskom prvenstvu u Zagrebu u obe konkurencije. Najkorisniji igrač je takođe bio iz naših redova, student Fakulteta organizacionih nauka – Rastko Aničić. Vođeni neverovatnom željom za uspehom, mladalačkim entuzijazmom i izuzetnim timskim duhom uspeli su da savladaju nekoliko favorita vrativši se sa srebrnom medaljom kući. Još jednom su dokazali da se bez adekvatnog terena i bez ikakve opreme mogu ostvariti vanserijski uspesi i da je Srbija plodno tle za nove talente. Očekujemo da će fenomenalna igra naših studenata zajedno sa marketinškim efektom Univerzitetskih igara napraviti jednu povoljnu klimu i dati vetar u leđa ovom neverovatnom sportu. ■

TAKTIČKA PRIPREMA U NAPADU na duboke zonske formacije

K

ako i sami znamo taktika u rukometu je dosta široka tema, kao i mnoge druge. Podsećanja radi, možemo reći da je TAKTIKA način, postupak ili sredstvo koje se upotrebljava da bi se ostvario cilj – smišljenja i planska aktivnost igrača, grupe igrača ili ekipe kojoj je cilj da situacije u igri ili njen tok predvidi i na osnovu toga pronađe najbolja rešenja. A svakako imamo dosta teorije o taktici, ono sto se često meša jeste Strategija i Taktika. Strategija kao definicija potiče iz vojnih nauka i ona istražuje osnovne zakone rata i oružane borbe i predstavlja sistem znanja i veština o pripremanju i vođenju rata, Tako da se iz ove definicije jasno vidi da se strategija ne odnosi samo na jednu utakmicu.

Tema koju smo izdvojili i o kojoj pišemo će biti TAKTIČKA PRIPREMA U NAPADU NA DUBOKE ZONSKO FORMACIJE. Kako postoji više vrsta dubokih odbrana izdvojićemo dve koje se često igraju – 3:2:1 i 5:1 i na koje se u principu slično napada. Osvrnućemo se radi podsećanja na osnovne taktike u rukometu.

lopta (takozvani "dupli pas"), Ukrštanje sa i bez lopte, Odvlačenja, Blokade, deblokade, Grupni kontranapad i kombinacije u napadu gde ne učestvuju svi igrači. U kolektivnoj TAKTICI napada učestvuje cela ekipa i odnosi se na kolektivni kontranapad – napad na neorganizovanu odbranu, priprema za napad na organizovanu odbranu, sistemi igre u napadu, sistem igre sa igračem više i manje itd.

Neki osnovni principi igre u napadu na organizovanu odbranu moraju biti u sistemu i moraju imati: širinu napada, dubina napada, brzina lopte, promena ritma i tempa igre, pokretljivost igrača (zaleti, zabadanja, ukrštanja, izmene mesta itd), Optimalno trajanje napada u smislu da je aktivan i svrsishodan napad u skladu sa sopstvenim mogućnostima i u odnosu na kvalitet protivnika.

Kako smo se podsetili teorije koja je isto tako važna koliko i praksa iako ona nije uvek onakva kako bi svi treneri voleli da bude, pa tako su tre-

NAPAD	ODBRANA
INDIVIDUALNA TAKTIKA	INDIVIDUALNA TAKTIKA
GRUPNA TAKTIKA	GRUPNA TAKTIKA
KOLEKTIVNA TAKTIKA	KOLEKTIVNA TAKTIKA

Po meni najvažnija jeste individualna obučenost igrača, pre svega TEHNIČKA gde on mora biti perfektno obučen svim elementima tehnike kako bi samostalno pronalazio i primenjivao rešenja u datoj situaciji – INDIVIDUALNA TAKTIKA pokazuje kako se igrač ponaša u takmičarskoj situaciji: odnos igrača, prema sudiji, protivniku, publici itd. I ono najvažnije ODLUKA IGRAČA U DATOJ SITUACIJI – Postizanje gola, asistencija, iznuđen faul, presečena lopta itd.

U grupnoj TAKTICI napada se govori o saradnji dva i više igrača, neki od elemenata su povratna

neri često ograničeni u upotrebi metoda i sredstva u trenažnom procesu zbog različitih profila igrača, uzrasnih kategorija odnosno njihovom fizičkom i tehničko – taktičkom pripremljenošću. Zbog svega navedenog ovaj prikaz o napadu na zonsku formaciju 3:2:1 i 5:1 je samo ideja i ono što je važno ponudiće ideju ZAŠTO, KAKO I KADA se primenjuje određeni napadački sistem i određeni elementi tehnike – taktike. Obzirom da smo se dotakli određene pripreme u sportu, u samom radu trenera neosporno je da mora postojati metodika obučavanja kojom će se postići cilj a to je

određeni sistem igre u našoj temi, sistem napada na duboke zone.

Napravićemo i kratak osvrt na zonsku odbranu 3:2:1 i 5:1 jer ako ne poznajemo njihove karakteristike, prednosti i mane kao i osnovne principe teško je da može da se postavi kvalitetna taktika ili strategija protiv ovih zonskih formacija. Ono što treba istaći da sama zonska odbrana se retko igra već kombinovana koju trener prilagođava nivou obučenosti i kvalitetu protivnika.

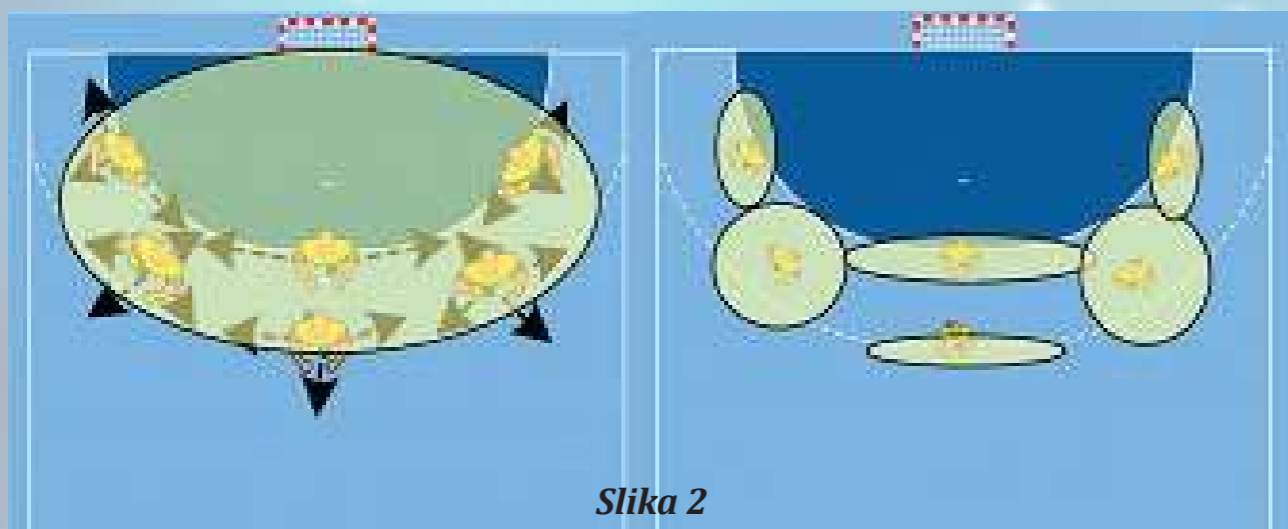
Zonska odbrana 3:2:1 predstavlja poluotvoreni odbrambeni zonski sistem igre, gde su igrači postavljeni u tri nivoa (tri igrača ispred linije 6 m, dva igrača na 7-8 m, a jedan je na 9 m). Idealni „dizajn“ ove odbrane podrazumevao bi da su tri igrača ispred linije od 6 m bekovi (centralni bek na poziciji centarhalfa a levi i desni bek na poziciji krajnjih igrača ili pomoćnih cenrahalfova), na halfovima krila, a na prednjem kružni napadač

.....

Slika 1

(slika 1). Zonska odbrana 3:2:1 je vrsta kolektivne odbrane u kojoj, uslovno svaki igrač brani određeni prostor uz saradnju i određena planska kretanja saigrača prema protivniku sa loptom (slika 2). Kao što sam već naveo navedena zona se kombinuje i postavlja u odnosu na protivnika po sistemu koji trener postavi.

Slika 2

Osnovni principi napada na 3:2:1 i 5:1 odbranu

Postupna i sistematična obuka napadačkih principa mora biti utemeljena na razumevanju igre. Da bi se to razumevanje igre unapredilo, trenažnim procesom mora se razvijati prepoznavanje situacija, predviđanje reakcija odbrambenih igrača i saigrača, kao i sposobnost biranja najboljih rešenja za određene situacije u igri. Naglasak mora biti na kreiranju situacija u igri koje primoravaju odbranu da pravi greške u preuzimanju, kao i na „čitanju“ njenih slabih strana. Vrlo je važno tokom tehničko-taktičke obuke usavršavati osnove igre 1 na 1 i 2 na 2 kao i kretanje ostalih igrača bez lopte koji prate igru 1 na 1 ili 2 na 2.

Insistiranje na pregledu igre i pravovremenoj promeni brzine izvođenja tehnike povećava kapacitet fokusiranosti i pažnje kod igrača. Ovakav pristup omogućava igračima da budu više vođeni principima a ne strogim nizom specifičnih dodeljenih odgovornosti. Ako ne usavrše ove elemente, igrači neće moći potpuno razumeti kolektivno nadigravanje odbrane, niti će biti sposobni primeniti sistem igre u napadu.

Nevedeni koncept ne predstavlja uvežbavanje fiksnih šema-šablona, već pozicija odbrane, položaj lopte i pozicioniranje pivotmena određuju ulaze u napad. Najvažniji ciljevi ovog napadačkog koncepta je vremenski i prostorno usklađivanje svih igrača u napadu – TAJMING (kao i uigranost), kao i podsticanje igrača da sami taktički razmišljaju (igra 1 na 1 i 2 na 2, blokade, svrsishodna igra bez lopte, pravovremeno i tačno dodavanje). Kreiranje situacija u kojima napad ima uvek mogućnost višestruke pretnje (šut, prodor ili direktna asistencija) predstavlja okvir za realizaciju napadačkog potencijala.

Postoji niz teorijskih pravaca kada su u pitanju osnovni oblici napada na duboke zone:

- Ulazak na drugog pivotmena – bekovi (LB, DB)
- Ulazak na drugog pivotmena – srednji bek (SB)
- Ulazak na drugog pivotmena – krila (LK, DK)
- Kombinovani napad
- 7 na 6

Mi ćemo navesti jedan kao primer, napad na zonsku formaciju 3:2:1. Uz minimalne korekcije isti principi se mogu koristiti i u napadu na zonu 5:1.

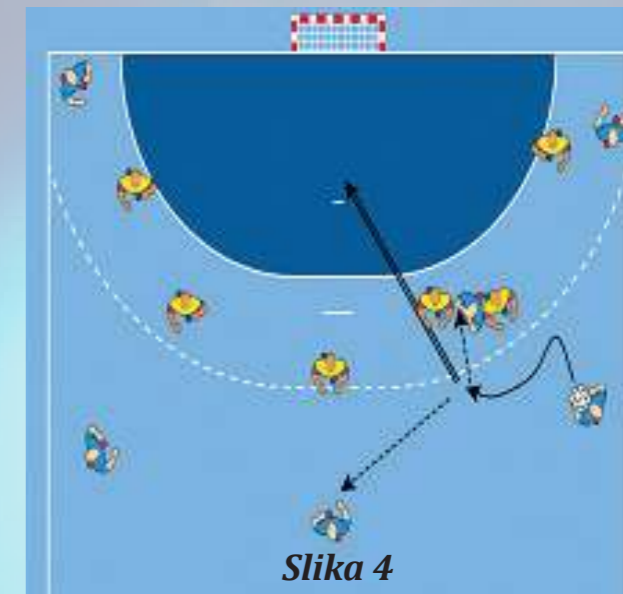
Ulazak na drugog pivotmena – bekovi (za loptom)

Ulazak za loptom DB-ka podrazumeva pravilno pozicioniranje pivotmena, odnosno on se pozicionira na širokoj poziciji ispod desnog halfa. Posle pripreme takve pozicije DB sa loptom (prijem može da bude i od SB i od DK) započinje igru 2 na 2 (sa svojim KN protiv centarhalfa i halfa). Već na početku akcije dozvoljeno mu je da reši situaciju 2 na 2 (slika 4) ali treba da izbegne da bude fauliran. Igrače treba podsticati da razviju inicijativu, odlučnost i samopouzdanje kroz slobodno rešavanje ovakvih situacija. Ako DB nema rešenje predaje pas SB-u i zaustavi kretanje ali tako da je dobro pozicioniran i da nije u kontaktu sa igračima odbrane (slika 5). Igraču mora biti predodređeno zašto je potrebna promena brzine ulaska na liniju 6m. DB mora sačekati da SB optimalno napadne prednjeg centra i na taj način omogući DB više prostora za prolaz (uz manje kontakta sa odbranom).

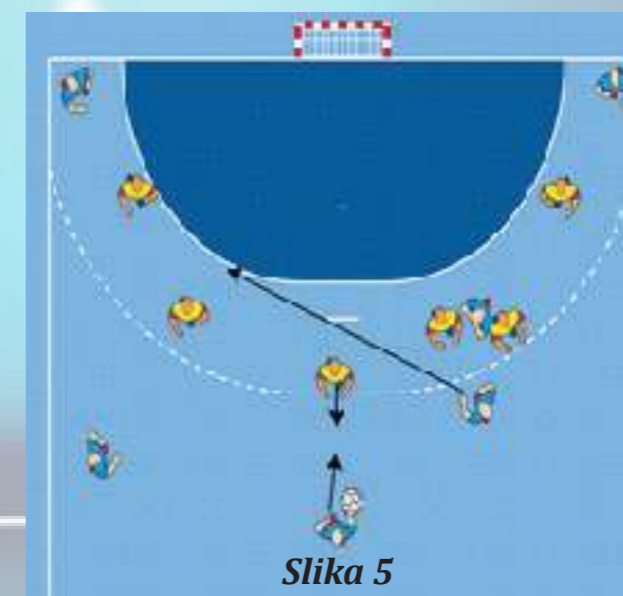
SB po prijemu lopte optimalno i ubedljivo napadne prednjeg halfa. Zadatak SB je da par koraka izvuče prednjeg halfa nedozvoljavajući faul, tek u tom trenutku DB utrčava najbrže što može po dijagonali na poziciju ispod levog halfa odbrane. SB „čita“ situaciju tako što prati da li je centarhalf preuzeo DB i u tom slučaju bi imao pas za svog kružnog napadača koji pokušava da obezbedi dobru poziciju unutrašnjim blokom (slika 6). Naravno, SB ima samo delić sekunde da donese odluku, ako ne može asistirati ka pivotmenu on razvija akciju dalje pasom za LB.

LB mora pravovremeno bez lopte napasti prostor između halfa i prednjeg halfa (tu je 3:2:1 i 5:1 zona najranjivija). Vrlo je važno da SB drži svoju poziciju sve do momenta do kada preda loptu LB jer ako raširi sa loptom ka poziciji DB daje mnogo više vremena odbrani za reakciju (slika 7). Dakle, tek posle predaje lopte za LB-a, SB širi na poziciju DB. Pod pretpostavkom da je LB dobro napao bez lopte on sada dolazi u situaciju višestruke pretnje i potrebno je da dobro „pročita“ nastalu situaciju. Ako je vezao prednjeg halfa imamo brojčanu prednost na desnoj strani (slika 8). Ako se prednji half pomerio prema SB, naš LB dobija značajan prostor u centralnom delu odbrane (slika 9).

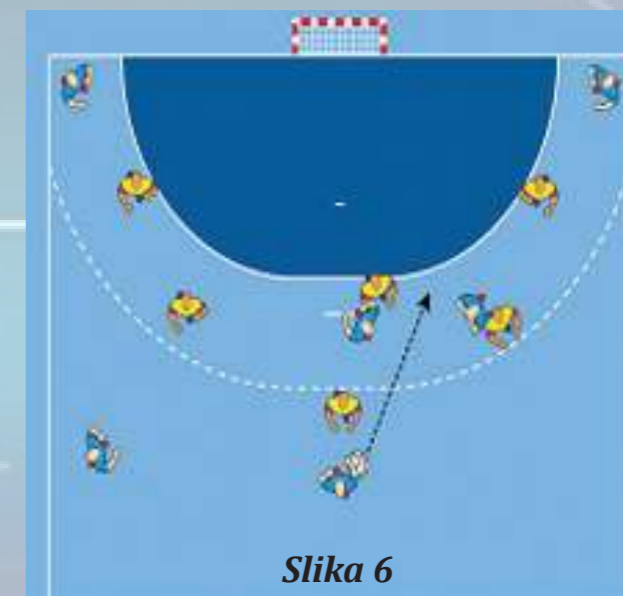
Pod pretpostavkom da je odbrana rešila (dobro preuzimanje i zatvaranje linija dodavanja), odnosno da naš napad nije pronašao adekvatno rešenje, LB se pozicionira brzo na poziciju SB, SB ostaje na poziciji DB a DB napušta poziciju KN i dolazi na poziciju LB. Iznova smo stvorili situaciju za ulazak CB sa pozicije

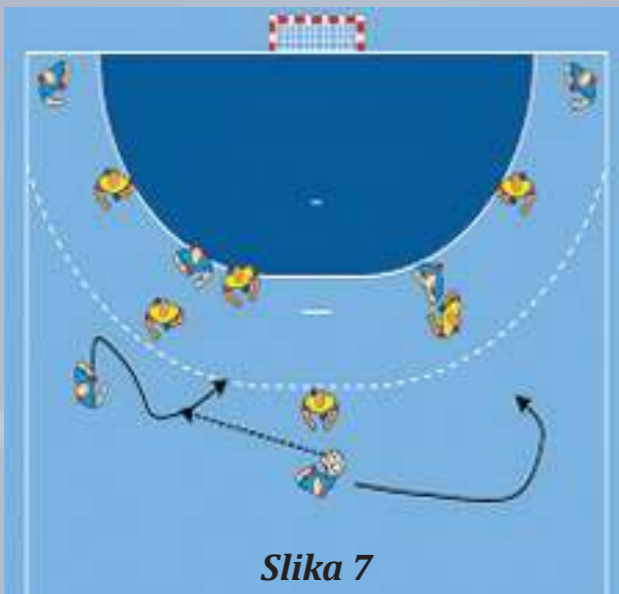
Slika 4

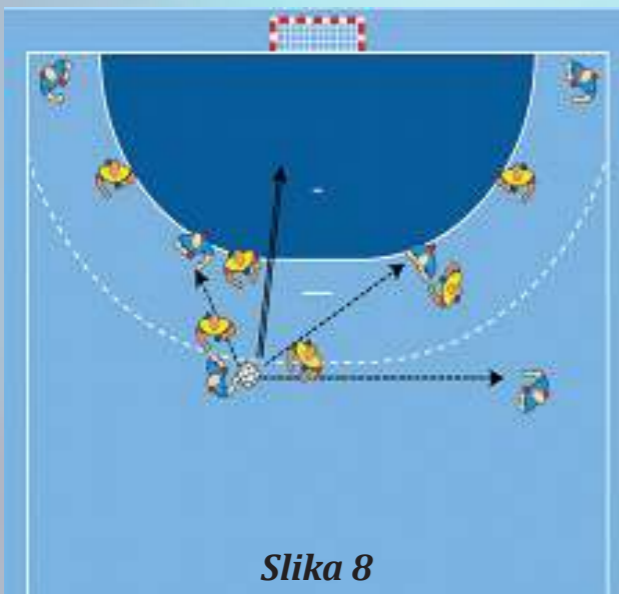
Slika 5

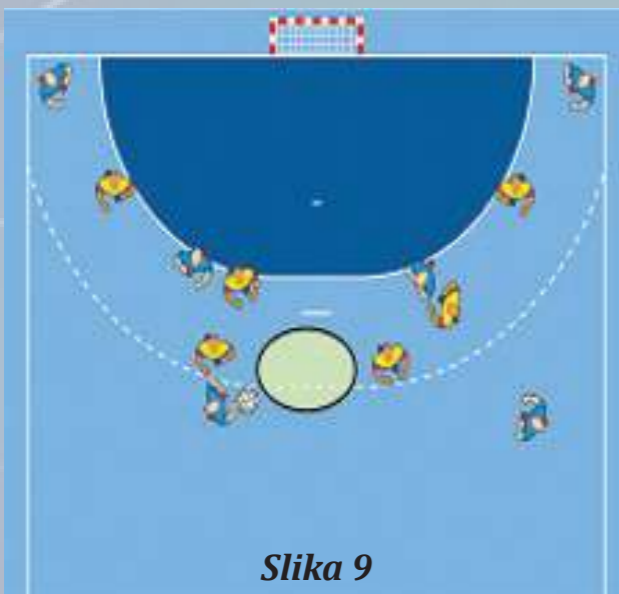
Slika 6

Slika 7

Slika 8

Slika 9

DB po istim principima (slika 10 i 11). Na taj način obezbeđujemo dobar napadački ritam ali i napad koji je uvek aktivan i sa jasnom idejom. Važna napomena je da već u početku akcije možemo napraviti kroz igru izmenu mesta DB-SB kako bi SB započeo ulazak na drugog pivotna sa pozicije desnog beka i na taj način bi obezbedili da se igrači u nastavku akcije nalaze na svojim prirodnim pozicijama.

Ulazak na drugog pivotmena – bekovi (od lopte)

Jedan od načina da se zonska odbrana 3:2:1 i 5:1 poremeti njen osnovni raspored i naruše osnovni principi po kojima ona funkcioniše je ulazak igrača na suprotnoj strani od lopte (u ovom primeru ulasku DB). Napad treba započeti posle dobre pripreme, odnosno dobrog pozicioniranja igrača. Kružni napadač treba da je pozicioniran na širokoj poziciji ispod levog halfa odbrane (kako bi vezao pažnju centarhalfa i na taj način se ostavlja više prostora za ulazak DB). Akciju započinje LK tako što napada krajnjeg igrača sa fintom u jaču stranu (njegov zadatak je da „veže“ halfa i da natera centarhalfa da zatvori liniju dodavanja za KN a da ne dozvoli faul (slika 12). Ako je to uradio predaje loptu LB-u koji jako napada prostor između halfa i prednjeg centra.

U trenutku kada LK šalje loptu LB-u, DB ulazi na poziciju drugog KN-a u to u visini druge stative. Kada LB napadne sa loptom, DB treba da je pozicioniran i spreman da primi pas. SB je obavezan, takođe da u trenutku kada LB dobija loptu, da raširi na poziciju DB-a. Važno je napomenuti da DB pre ulaska mora prići halfu (razmak 1m– 1,5m), zatim mora „sakriti svoju nameru“ i konačno mora pokušati da se neposredno pre ulaska ne nalazi u njegovom vidnom polju. Posle odrađenih kretnji i zadataka dobijamo situaciju kao na dijagramu 13 u kojoj je LB donosilac odluke i treba na pravi način da pročita situaciju (da li ima prednost u odnosu na halfa, da li prednji centar zonira ili pomera prema CB-u, da li je otvorena dijagonala za dodavanje DB...) i ponudi konkretno rešenje. Dakle, LB može završiti akciju prodorom, šutem ka голу, asistiranim pasom ka oba kružna napadača, povratnim pasom za LK ili ako je „vezao pažnju“ prednjeg centra pasom za SB koji je na poziciji DB (slika 14). Sada CB treba da „pročita“ novu situaciju i da je reši (prodor, pas za KN, višak do DK-a. Ako nema rešenje, odmah priprema igru 2 na 2 na širokoj poziciji (KN je na širokoj poziciji, a DB koji je ušao na drugog KN-ča otvara liniju dodavanja kretnjom prema sredini a LB se izvukao na svoju široku poziciju ispreman je da isprati akciju SB-a (slika 15)

Ulazak beka bez lopte (u ovom slučaju DB) može se izvesti i ako se KN pozicionira ispod desnog halfa (slika 16). Ova akcija (način ulaska) je manje efikasna jer centarhalf ima vizuelnu kontrolu ulaska DB i može signalizirati saigračima odbrane ulazak beka (samim tim su veće šanse za kvalitetnije preuzimanje). Iznova smo kreirali situaciju koja je poznata napadačima ali pomoću drugačijih specifičnih zadataka igrača (slika 17). Kako bi upotpuni teorijski koncept navodi se i ovaj način ulaska beka kao još jedna mogućnost za kreiranje situacija u kojima se odbrana primorava na

„Metodika je jedno kreativno područje zavisno od uslova, a i u zavisnosti od napredovanja tehnike napredovaće i metodika obučavanja“.

Branislav Pokrajac

preuzimanje a napad je spreman da kazni eventualne kompezacione gubitke (loše preuzimanje). Bez obzira na manju efikasnost ovog načina ulaska vrlo je važno da je napadačka produkcija raznovrsna jer se na taj način smanjuje adaptivnost odbrane. Posmatrano u širem kontekstu ovakvim pristupom „proveravamo“ uigranost svih linija odbrane, odnosno tražimo njene slabosti. Pored navedenih principa taktike koji su preuzeti iz Master rada profesora doktora, Đorđa Ćirković, postoji taktika ulaska srednjeg beka i krila sa i bez lopte na drugog pivotmena i kombinovan napad na zonu 3:2:1 i 5:1 (Kombinovani napad podrazumeva sinhronizovano korišćenje blokada i ulazak nekog igrača bez lopte u slobodan prostor).

Da bi taktika u napadu bila uspešna moraju da postoje principi širine, dubine napada, brzog i sigurnog protoka lopte i princip promene i kontrole ritma. Individualna taktika napada sa i bez lopte, prepoznavanje i rešavanje tipičnih i atipičnih situacija u igri podrazumevaju situaciono razumevanje igre. To podrazumeva i situacionu adaptaciju igrača sopstvenom ali i protivničkom sistemu. Igrači sa visoko razvijenim situacionim razumevanjem igre

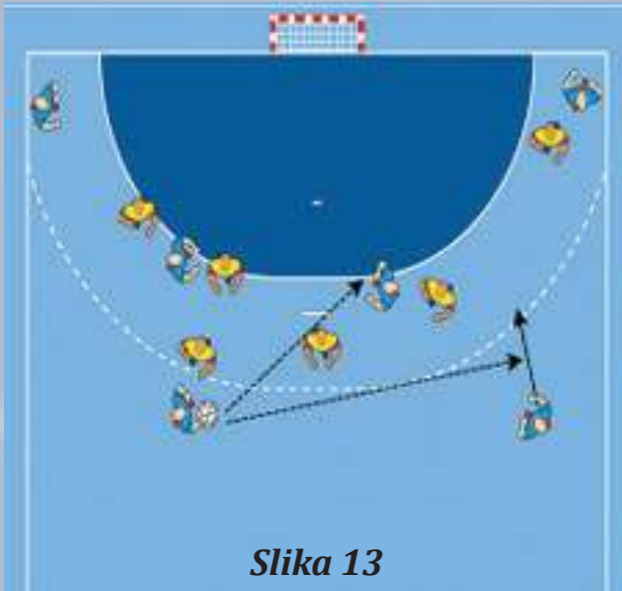
Slika 10

Slika 11

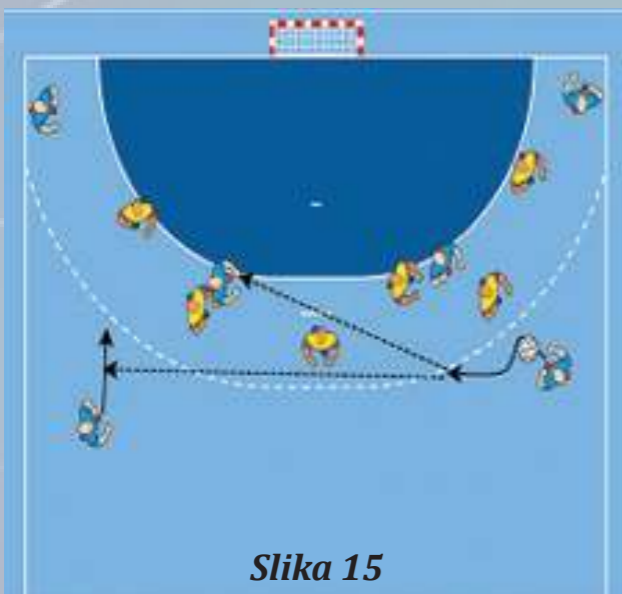
Slika 12

Slika 13

Slika 14

Slika 15

**Bez tehnike nema taktike!
Trener mora imati jasnu strategiju i taktiku!**

Slika 16

Slika 17

znaju kada i protiv koga odigrati, na primer 1 na 1 ili 2 na 2 što je i osnova napada na sve zone.

Sve navedeno može se podjednako koristiti protiv zone 3:2:1 i 5:1 vrlo uspešno uz minimalno prilagođavanje i sam koncept je osnovni i kao što je više puta navedeno sve zavisi kolika je obučenost igrača jer svi mi igramo slične sisteme ali na kraju sve se svodi na isto – koliko igrač koji odlučuje može u datoj situaciji. Ova tema je dosta široka i odabrao sam one osnovne principe kako bi se podsetili šta je osnova rukometne igre i bilo bi dobro da se svi osvrnemo i više radimo na individualnoj obučenosti igrača a ne da se bavimo kopiranjem vrhunskih ekipa koje igraju Evropske kupove ili same reprezentacije. Pa još jednom za kraj – **BEZ TEHNIKE NEMA TAKTIKE!** ■

Um, telo i emocije kao DEO JEDNOG SISTEMA

Da li ću pogoditi gol? Šta ako promašim? Kako je glasna ova publika! Koliko je još vremena ostalo do kraja? Ova i još mnoga pitanja motaju se po glavi svakog sportiste. Razlika između prosečnog i vrhunskog sportiste je ta što kod vrhunskih ova pitanja ne utiču negativno na njihovu stabilnost i mogu smirene ruke i bistrog uma da gađaju na gol, dok prosečnima tada najviše ponestaje snage i koncentracije.

Zašto se to dešava? Da li priprema za utakmicu podrazumeva da vežbamo samo svoje telo ili postoji još neka priprema?

Kao i u drugim oblastima života tako i u sportu um, telo i emocije predstavljaju jedinstveni sklop i uvek reaguju zajedno. Nije moguće odvojiti jedan deo od ovog sistema i imati izolovanu reakciju. Najuspešniji ljudi i sportisti imaju kompletan balans između ova tri dela i samim time postižu zažarene rezultate.

Potrebno je da ovaj sistem funkcioniše kako na terenu tako i van njega. Osoba koja uspe da ovlada svim tehnikama i drži balans ova tri dela neminovno će uspeti u sportu. Sama pomisao da je potrebno raditi na umu, telu i emocijama daje jedan osećaj kompletnosti i veće verovatnoće dobrog rezultata.

Zamislite samo da li je moguće da neki od ovih delova deluje nezavisno. Na primer imate emociju sreće. Kakve su vam misli i fiziologija tada? Ili misao vam je negativna, kakva vam je fiziologija i emocija tada? Razmislite da li možete da hodate pognuto i budete srećni u isto vreme. To će sigurno odmah poslati signal da nešto nije u redu.

Šta je to što je pozitivno u ovom smislu? Možete izabrati jedan segment na koji vi najlakše utičete i na takav način uticati na čitav sistem. Ukoliko delujemo na fiziologiju, ispravimo kičmu, podigne-

mo bradu i glavu, podignemo ruke gore i stojimo tako šezdeset do devedeset sekundi, verovatno će se i naše misli i emocije kretati u pravcu podizanja raspoloženja. Ukoliko se nagnemo, spustimo ruke naše misli i emocije će pratiti u pravcu spuštanja energije i raspoloženja.

Milton Erickson, najpoznatiji hiponoterapeut svih vremena je upravo fizičkom aktivnošću lečio svoje klijente od anksioznosti i depresije. Prvi zadatak je bio da broje dimnjake na krovovima kuća dok dolaze do ordinacije. Promenom fiziologije, držanja tela, uspevao je da utiče na njihovo mentalno zdravlje. Svakim dolaskom su klijenti pokazivali znatan napredak zahvaljujući tome. U rukometu kao i u drugim sportovima je poznato da je fizička spremnost od izuzetnog značaja za samopouzdanje i sigurnost u igri. Manja je mogućnost za povrede, a samim time i veći kvalitetan udeo u igri.

Posmatrajući odvojeno um kao mašinu koja pokreće i blokira, shvatamo da jedna trećina uspeha ili neuspeha zavisi upravo od njega. Um je neverovatan ukoliko znamo da ga isprogramiramo da radi za nas. U toku jednog minuta oko dva miliona informacija prođe kroz naš um. To su informacije koje dolaze do našeg uma pomoću naših čula: vid, sluh, osećaj, ukus i miris. Mi se uhvatimo za neke od misli i krenemo da verujemo u njih. Od čega zavisi za koje misli ćemo se uhvatiti. Od podešenog fokusa. Ukoliko vam je podešen fokus na neki cilj i problem, svaka misao koja je u vezi sa time će se izdvojiti i vi ćete krenuti da se bavite njome. Dobro je znati da su misli neutralne i bezopasne dok ne počnemo da verujemo u njih.

Kada doživimo neku neprijatnu situaciju reaguje nam i telo kao posledica misli. Ta situacija okida impuls reakcije u našem telu, podižu se hormoni i telo reaguje kroz lupanje srca, znojenje, mučninu... Svaki impuls traje devedeset sekundi. Dobro

je da znamo da će nakon devedeset sekundi taj impuls proći i naše telo više neće reagovati. Međutim tu dolazi um koji se hvata za informaciju i ponavlja je. Svaki put okida novih devedeset sekundi. Nakon izgubljene utakmice što više puta prepričavate razloge i šta se dogodilo, svaki put stavljate svoje telo u nekorisno stanje. Ono što vaš um pamti je negativni osećaj vezan za utakmicu što vas dalje vodi u nesigurnost i sumnju svaki put kada uđete na teren. Analiza jeste korisna, ali samo u onoj meri dok služi za kreiranje nove strategije. Ukoliko se analizira samo da bi se pričalo o tome, verovatno će vas staviti u loše stanje.

Naš um ne zna da li je nešto istina ili je samo imaginacija. Naše telo će uvek reagovati jer će misliti da je utakmica koju igrate stvarna, a ne u vašim mislima. Ukoliko intenzivno mislite na limun šezdeset sekundi vaš žlezde počće da luče pljuvačku iako limuna nema u vašoj blizini.

Ovo može biti nekorisno ukoliko ponavljamo nepodržavajuće rečenice, međutim ukoliko radimo na vizuelizaciji postignutog uspeha, naš um neće imati drugu opciju nego da taj uspeh prihvati sa fiziološke i emotivne strane.

Kako možemo da prekinemo impuls? Prvi korak je da sagledamo šta se dešava i bavimo se čulnim opisom koji podrazumeva da opišemo sebi šta nam se tačno dešava. Opis je u svim čulima. Šta vidim? Šta mi ko govori? Šta govorim sebi? Šta osećam tačno, gde i koji je intenzitet? Dok se bavimo opisom uključujemo racionalni deo sebe i naš emotivni deo popušta, jer nema prostora da reaguje. Što je detaljniji opis, emotivni deo i reakcija brže prestaju. Sledeći korak je prihvatanje situacije takve kakva jeste. Disanjem prihvatamo da se sve dešava za naše najviše dobro. Ponovite proces koliko god puta da je potrebno.

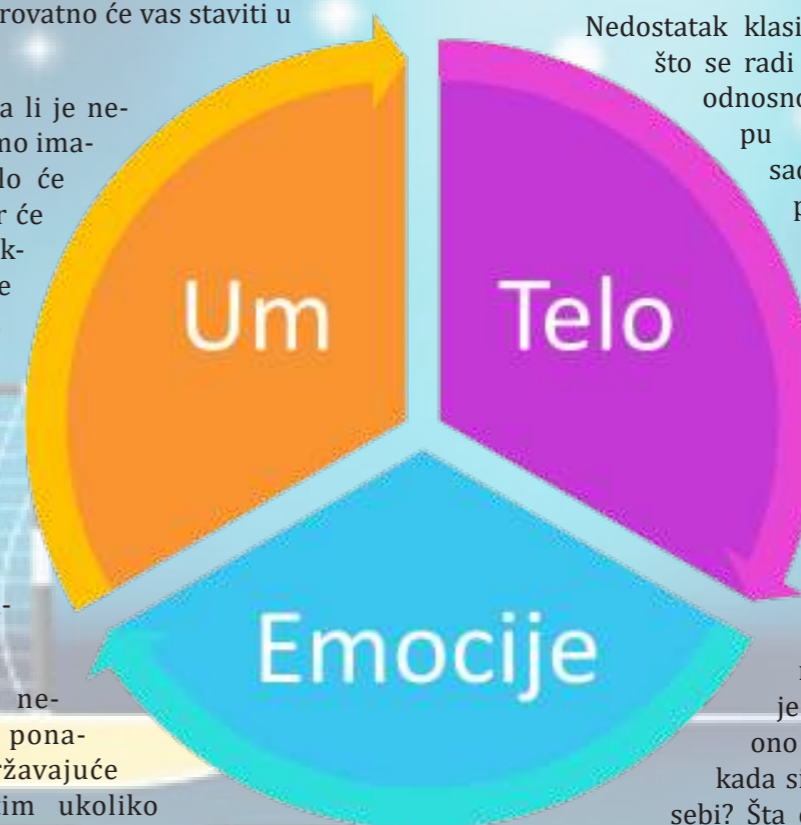
Kada se bavimo ovim sistemom uma, tela i emocija, dobro je da znamo da možemo praviti kvalitetnije i kompletnije vizuelizacije.

Da biste mogli da napravite dobru vizuelizaciju potrebno je da prvo zatvorite čula. Izolovati se od novih impulsa sa strane. Na takav način manje informacija bi dolazilo na procesuiranje i naš um lakše procesurira vizuelizaciju. Disanje je jedna od metoda sa fiziološke strane koja pomaže umu da se opusti. Sledeći korak je vizuelizacija kroz sva čula i sistem um, telo, emocije.

Nedostatak klasične vizuelizacije je što se radi samo na čulu vida, odnosno vizuelnom pristupu vizuelizacije. Ovde sada govorimo o kompletnom doživljaju kroz čula vida, sluha, osećanja, mirisa i ukusa. Evo jedne jako moćne vežbe. Zamislite da ste upravo pobedili u jednoj tebi jako važnoj rukometnoj utakmici i baš ti dao ključan gol. Postavljate samo sebi pitanja: Šta je ono što vidiš? Šta je ono što ti drugi govore kada si uspeo? Šta govoriš sebi? Šta osećaš i gde osećaš kada si uspeo? Da li postoje neki mirisi ili ukusi? Zauzmite položaj tela kao da si uspeo, obrati pažnju na emocije koje se javljaju i šta je to što sada kada si uspeo misliš o sebi? Ovo pravi jak print u tvom umu i daje entuzijazam, elan i volju za pripremom.

Ovim koracima smo napravili kompletnu vizuelizaciju. Trajanje je oko dvadeset do trideset minuta uz lagano disanje donjim delom pluća (stomačno disanje).

Sve ove tehnike mogu biti korisne ukoliko nam uđu u rutinu. Možete je praktikovati pred svaku utakmicu. Rutina je sa druge strane neophodna da bi naš um imao osećaj poznatog i to mu stvara zonu komfora koja je potrebna da bismo mogli lakše da se opustimo i pripreмимо za sve što dolazi. ■

ČUVENI JEZDA

U prvoj deceniji XXI veka jedan od utemeljivača rukometa na ovim prostorima otišao je u večnost. Prof. dr Jezdimir Stanković preminuo je 13. oktobra 2015, u 76. godini, posle kratke i teške bolesti. Šest dana kasnije sahranjen je na kragujevačkom Varoškom groblju u naselju Bubanji, bez ikakve pompe i bez i trunčice počasti koju je zaslužio. Sa rukometom je prejezdio domaćim i svetskim terenima. Počinjao je u vremenima kada se ovaj sport igrao na šljaci, a izvučene linije od negašenog kreča, kada padne kiša – šistale kao zvečarke. Od kraja pedesetih pa u naredne četiri decenije bio je među najboljim rukometnim stručnjacima na našim prostorima. A i šire. Jedan je od retkih koji je vodio žensku i mušku seniorsku reprezentaciju Jugoslavije.

Pravi alhemičar na klupi koji je stvorio mnogobrojne rukometne asove, ali i profesor biohemije na Prirodno-matematičkom fakultetu, gde je u studentskim skamijama učio mnogobrojne generacije. Posle rastanka sa fudbalskom loptom, zbog povrede, već u devetnaestoj je postao rukometni trener, ali i osnivač ženskog rukometnog kluba Bulbulderski sportski klub (BSK) koji je kasnije postao deo sportske porodice Omladinskog sportskog društva Beograd. Već u trećoj godini svog postojanja ekipa BSK je 1961. osvojila titulu prvaka Jugoslavije, ispred Spartaka iz Subotice, Lokomotive iz Zagreba, Lokomotive iz Virovitice, Trešnjevke iz Zagreba... Osvojio je devet prvenstava (BSK i RK Voždovac) i sedam kupova Jugoslavije (šest sa ORK Beogradom i jednu sa Metaloplastikom). Rukometašice ORK Beograda doveo je do finala Kupa evropskih šampiona, a igrače Metaloplastike među četiri najbolja tima u istom takmičenju. Kao selektor i trener vodio je ukupno 212 utakmica ženske i muške reprezentacije. Ravno brojni njegovog omiljenog pozorišta u Svetogorskoj ulici, čije predstave sa uživanjem gledao. Krana njegove karijere bilo je Svetsko prvenstvo za rukometašice održano 1973. godine u hali „Pionir“ u Beogradu gde je kao član stručnog štaba jugoslovenske reprezentacije osvojio titulu svetskog prvaka.

Sa ponosom je isticao da su se na Olimpijskim igrama u Moskvi 1980. godine pojavila četiri naša reprezentativna trenera, svi nekadašnji đaci Šeste beogradske gimnazije. Pored njega tu su bili Ranko Žeravica, trener muške košarkaške reprezentacije, Ciga Vasović, trener ženske košarkaške reprezentacije i Lazar Grozdanović, trener muške odbojkaške reprezentacije. U prvom mandatu saveznog kapitena selektirao je i formirao najuspešnije reprezentativnu selekciju budućih olimpijskih pobednika i svetskih prvaka. Iz širokog kruga potencijalnih kandidata, još kao juniore, selektirao je Mileta Isakovića, Jovicu Cvetkovića, Veselina Vujovića, Veselina Vukovića, Jasmina Mrkonju. Svi oni su se uklopili u snažan kolektiv sa nešto starijim Momirom Rnićem, Mirkom Bašićem, Veliborom Nenadićem, Zlatanom Arnautovićem i drugima. I tu nije kraj. U svom drugom selektorskom mandatu Stanković je formirao i drugu sjajnu generaciju velikih igrača, koji su zbog dobro poznatih razloga, bili uskraćeni za učešće na dve olimpijade, dva svetska i jedno evropsko prvenstvo. Tu generaciju predvodili su Nedeljko Jovanović, Dragan Škrbić, Dejan Perić, Beli Stojanović, Paša Đorđić, braća Peruničić, Igor Butulija, Aca Knežević, Rastko Stefanović i drugi.

– Jezdimir Stanković je, nema nikakve sumnje, jedan od najzaslužnijih za stvaranje plejade vrhunskih igrača na našim prostorima. Izvršio je ogroman uticaj i na karijeru generacije kojoj i ja pripadam. Uveo me je u seniorsku reprezentaciju 1990, kada sam imao svega 20 godina i uvrstio na spisak za Balkansko prvenstvo u Stini gde sam bio najmlađi igrač. Od te godine sam postao redovan član A tima. Jednostavno imao je nepogrešiv osećaj kada su u pitanju mladi igrači i znao kada je najbolje vreme da ih ubaci u vartu. Raspadom SFRJ selektirao je jednu potpuno novu reprezentaciju koju je pripremao za Olimpijske igre u Barceloni 1992, na koje ka-

snije, na žalost, nismo otišli zbog embarga. Siguran sam da bi već na njima ostvarili sjajan rezultat budući da smo trijumfovali na Svetskom kupu u Švedskoj, koji im je prethodio. U svakom slučaju mi sa Jezdom na čelu nismo imali sreća da u najboljim godinama budemo akteri najveće svetske scene, samim tim ni on nije mogao da kroz rezultat sa nama još jednom potvrdi svoje vanserijsko rukometno znanje – kaže Nedeljko Jovanović na početku evociranja uspomena na Jezdimira Stankovića.

Po njegovim rečima čuveni Jezda je bio specifičan po mnogo čemu, a među prvima je insistirao na maksimalnoj iskorišćenosti svih igrača u timu.

– Za razliku od mnogih trenera tada čuvene jugoslovenske škole rukometa Stanković nije insistirao na napornim treninzima. Naprotiv. Maksimalno se trudio da nam sačuva snagu. Takođe, kod njega nije bilo neke fiksne prve postave jer se uvek trudio da svih 14 igrača imaju gotovo podjednaku ulogu. Vrlo često je pravio rotacije što danas vidimo da čine mnogi vrhunski timovi – kaže Jovanović i u dahu nastavlja – Nije bio ni najmanje sujetan, sa igračima je stvarao ravnopravan i gotovo očinski odnos. S obzirom da je bio univerzitetski profesor i nas je doživljavao kao svoje studente, samo na parketu. S druge strane imao je veliku hrabrost da svoju viziju iznese do kraja bez obzira na komentare stručnjaka sa strane.

Budući da je posle igračke karijere uplovio u trenerske vode Jovanović ističe mnoge stvari koje primenjuje na terenu, a koje je “pokupio” od Jezdimira Stankovića:

– Tu pre svega mislim na to da trener čvrsto treba da stoji iza svoje odluke i da nikada ne gubi veru u igrače koje je selektirao. Greške koje se prave na terenu mora da doživi kao sastavni deo procesa stvaranja igrača i nikako ne sme da postoji kazna u minutaži.

Na kraju Jovanović nije mogao a da se ne dotakne teme ispraćaja čuvenog Jezde na večni počinak.

– Samo nas nekolicina je bila tu uz Jezdimira Stankovića kada se razboleo budući da je živio sam u Beogradu. Posebno tužna slika viđena je kada smo na Igor Butulija, fizioterapeut Vladimir Radulović i ja stigli na Jezdinu sahranu u Kragujevac. Bili smo jedini iz rukometnog sveta koji su prisustvovali tom činu. Smatram da je Jezda zaslužio mnogo više. Jednostavno, on je jedan od onih rukometnih pregalaca koji su imali velike zasluge za postavljanje sistema ovog sporta u našoj zemlji, a i za neke od najsvetlijih rezultatskih trenutaka našeg rukometa na svetskoj sceni. Sve dok ne budemo naučili da na pravim način poštujemo legende nećemo biti spremni da načinimo nove razvojne korake u budućnosti – zaključuje Jovanović. ■

Biografija za ponos

Jezdimir Stanković je rođen 12. decembra 1939. u Kragujevcu. Trenersku karijeru je započeo sa 19 godina i to u dvojnoj ulozi, kao osnivač ženskog rukometnog kluba BSK i kao trener. Pored BSK, koji je kasnije postao ORK Beograd, bio je na klupama RK Voždovca, RK Metaloplastite RK Kristal iz Zaječara, RK Crvene zvezdu i RK Partizana. Bio je prvi selektor i trener Univerzitetske reprezentacije Beograda. Žensku reprezentaciju vodio je u periodu od 1968. do 1975, a najveći uspeh bilo mu je svetsko zlato 1973. u Beogradu gde je bio član Stručnog štaba naše reprezentacije. Mušku seniorsku reprezentaciju Jugoslavije vodio je u dva perioda, od 1978. do 1980. i kasnije od 1989. do 1995. Pod njegovim vođstvom tadašnja Jugoslavija je na olimpijskim igrama u Moskvi zauzela šesto mesto, te osvojila zlatne medalje na mediteranskim igrama 1979. i 1991. kao i zlatnu medalju na Balkanskim igrama 1979. u Varazdinu. Jezdimir Stanković je vrlo često bio predavač na mnogim seminarima, kursevima i sportskim školama. Na simpozijumu elitnih trenera u Parizu tehnička komisija EHF-a je prihvatila njegovo obrazloženje da se promene pravila igre sa 12 na 14 igrača, kako bi na svakoj poziciji imalo po dva igrača. Na Sportskoj akademiji u Beogradu, predavao je tehniku, taktiku i metodiku školujući nove kadrove za zvanje višeg sportskog trenera.

PRIJATELJI ZAJEDNICE TRENERA
RUKOMETNOG SAVEZA SRBIJE

 unit
www.unit-sport.net

HOTEL ŠUMARICE
K R A G U J E V A C
S E R B I A

HOTELSKO
TURISTIČKO PRIVREDNO DRUŠTVO
ŠUMARICE
K R A G U J E V A C - S R B I J A

Nacional servis

18000 Ниш, Рајићева 1, тел. 018/ 511 843, 521 697
Изложбено продајни салон: Томе Роксандића 4/Л2, тел. 018/ 520-111
e-mail: info@nacionalservis.com
www.nacionalservis.com